

Tuồng hát Cải-lương

LA-THÀNH THỢ-TIỀN

MÀN THỨ NHỨT

Cảnh nhà giàu

(Vén màn thấy Tần-thúc-Bảo đau đang ngồi than thở).

TẦN-THÚC-BẢO NÓI: *Như tội*: Mùi danh lợi dả lâu ngày xa lánh, thú điền viên lại lắm lúc vui say. Bỏ công-bầu hăm hút với cỏ cây, lia phú quý nấu nướng cùng non nước.

NGÂM THI TỬ-TUYỆT

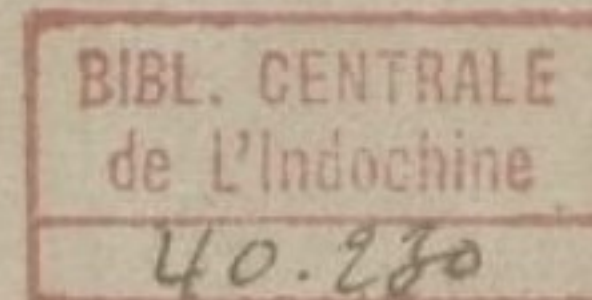
Nước biếc non xanh ấy bạn lành
Đâu màng cuộc thế với lợi danh
Cái bể vinh-hoa chôn kẻ tục
Nơi miền sơn-giả thú người thanh

NÓI: *Chúa-công ôi!* Thấy hạc nội bỗng động lòng nhớ chúa, xem mây ngàn khiến cảm khích dạ tôi. Chúa ven mây tôi cách trở chân trời, nỗi nhớ chúa đứng ngồi thân đau xót.

NGÂM: Từ ngày non nước xa khơi!
Nhớ thương không dễ hưởng mùi đỉnh chung

CA VỌNG-CỔ HOÀI-LANG

Quân thần từ chia non nước.
Phân rẽ góc biển ven mây.
Nấu nướng với cỏ cây những ngày.
Thấy nước non thêm tủi tấm thân này.
Đả tâm năm theo phò chúa bấy chầy
Công khó ấy thả theo vừng khói bay.
Sang giàu công khanh xa lánh,
Nơi thú lâm-sàng dưỡng tánh vui say.
Thôn-quê thân ta yên dả vậy.
Chốn ngục-hình chúa còn mất nào hay.
Càng nghĩ càng hồ cho phận râu mày.
Sầu đông càng gặt càng đầy.
Quan-hà xa cách đến nay.
Nhớ chúa lòng nuốt thắm ăn cay.
Nghĩ thương thay thân chúa chịu dọ dầy.

573

Phận làm tôi chẳng dặng tròn thảo ngay. •

Ta gầy ốm hình-hài.

Cũng vì nỗi quan hoài nó thất thểu hôm mai.

Đau đớn thay cho ngày vẫn sầu dài.

Thân vỏ vàng vì chưng nỗi chia hai.

NÓI : *Chúa-công ôi ! Thân thất thểu vì chưng thương nhớ chúa, mặt vỏ vàng bởi nỗi tủi phận mình. Nợ quân ân tôi báo đáp chưa tận tình, ơn cốt nhục con đền bồi chưa hết dạ.*

NGÂM : *Chúa cay chi lắm hỡi trời !*

Chúa-công ôi ! Nỗi thương nỗi nhớ bồi-bồi tâm can.

GIÃO-KIM NÓI : *Dạ thưa đại-ca : Em lấy làm tức cười cho anh lắm ! Anh phải biết rằng : Thiên-tử trọng hiền hào, nho-gia hiếu Khổng-mạnh. Hễ là : Đứng Thánh-chúa phải trọng tôi công-chánh, bực nho-gia thì yêu kẻ văn-chương. Vậy mới phải cho chớ, có lẽ nào : Nước dặng bình tôi trung nghĩa chẳng thương, dân dả định kẻ công-thần chẳng đoái. Vậy mà anh còn than khóc thiết Giảo đây nghĩ tới chừng nào Giảo càng giận lão hôn-quân ấy chừng nấy.*

TẦN-THỨC-BẢO NÓI : *Hư tảo-tánh chớ buông lời không phải, diệt hoả-tâm kéo mắt tội khi quân. Bởi chúng ta mạng số vô phần, nên bị dặng gian-thần sàm tấu. Vậy em chớ buông lời lỗ-máng mà không nên ấy là tại lệnh Thiên-tử chẳng đem lòng suy xét, mà tin nghe gian-vương, thì việc đó phú mặc trời, còn như qua buồn đây là : Thương Chúa-công bị lắm điều oan khức, chịu biết bao khổ cực chốn lao-tù. Chúa xa tôi đã tám trắng dư, đều hung kiết mất còn không hẳn. Bởi vậy cho nên :*

NGÂM : *Ngục môn chúa mất hay còn,*

Nhớ thương nên nỗi hao mòn thân ta.

CA KHÓC-HOÀNG-THIÊN

GIÃO-KIM : *Bớ anh Thức-Bảo, anh đừng than khóc !*

Mà thân thể mòn hao, ruột béo gan bào.

Muốn nghe tin chúa-công thể nào,

Anh phải người lai kinh.

Em đây quyết xin hết dạ.

Tới chốn ngục-thất dò tin, thăm nghe tâm tình.

Chúa mất còn dường bao.

THỨC-BẢO : *Em tuy có lòng, nhưng qua chẳng dành cho đi.*

CA KHÓC HOÀNG-THIÊN

LA-THÀNH (ra): Bớ này ca-trưởng, bớ này anh Gião !
Xin hãy lắng nghe, cho em phân đôi đều.
Trưởng-ca mắc chung bệnh nghèo.
Cũng vì phiền lo
Nhớ thương chúa nơi kinh-địa.
Ngục-thất còn mất nào hay.
Muốn cho hết căn bệnh này,
Em phải tức thì lai kinh.
Ngỏ em thăm nghe tình hình,
Chúa giữ lành ra sao ?

NÓI: Dạ thưa đại-ca : Nếu như đại-ca có muốn rõ tin tức của Chúa-công ra sao, thì xin để cho em xuống kinh dò nghe cũng được mà, có chi mà anh phải ưu sầu, cho đến nỗi ốm đau như vậy ?

GIÃO-KIM NÓI: Đó đó... Không biết kiếp trước tôi có oan trái gì với thằng La-Thành, mà bây giờ kể tôi tình việc gì thì nó cũng xía vô, mình đã gần đi mà nó lại phá, dành để cho nó đi. Dạ thưa đại-ca : Việc đi thăm Chúa-công chẳng phải dễ. Thằng La-Thành nó còn còn nít đi sao được a đại-ca ? Xin để cho em đi thì chắc xong việc đó anh !

THÚC-BẢO NÓI: Này Trinh đệ em ơi ! Tuy La hiền-đệ còn nhỏ tuổi nhưng mà nó có mưu trí, đi chắc được, còn em tánh tình lỗ-mảng, qua e chớ hư việc đó em.

LA-THÀNH NÓI: Thôi ! Anh Gião muốn đi em cũng nhường cho anh đi, mà hề thăm Chúa-công rồi thì anh phải vào dinh của gian-vương mà cắt đầu hai đứa nịnh-tặc cho được, thì anh hãy nên đi !

GIÃO-KIM (hoảng hồn le lưỡi) NÓI: Thôi... thôi... Qua nói chơi vậy chớ hai bữa rày qua nóng lạnh, chắc đi không được đâu, thôi em đi đi !

THÚC-BẢO NÓI: Này La-đệ em ơi ! Chớ như qua đây : Nghe nói lòng mắng như dặng bầu, nghĩ thôi thỏa dạ tợ gặp vàng. Trước là vẹn chữ trung cang, sau nửa tròn câu như nghĩa.

LA-THÀNH NÓI: Dạ thưa trưởng-ca chớ như : Đều tan hiệp lễ thường kim-cổ, biệt ly rồi cũng có thuở trùng lai. Khuyên bữu-huỳnh bớt dạ ai hoài, để cho em, nơi kinh-địa em thăm nghe tin chúa.

NGÂM: Em xin tới chốn ngục-hình
Viếng thăm ngã chúa độ tình kiết hung.

CA HÀNH-VÂN

THÚC-BẢO: Em đã có lòng, anh cảm tạ chẳng cùng.
Tắc dạ em thi-chung,
Việc đi kinh-địa, thiếu kiết đa hung,
Vậy em khá đề phòng cẩn thận.

LA-THÀNH: Em xin vưng nhớ.
Mấy lời anh căn dặn đình-ninh.
Chốn kinh-thành thăm nghe tình hình.

GIẢO-KIM: Em vào trong ngục, thăm viếng chúa-công.
Cho qua nhẵn gối cùng,
Kính mừng cho chúa dặng,
Mau thoát vòng tai ương đó em !

THÚC-BẢO: Vậy em tua khá, vô chốn hậu-đường
Thừa với cô tường
Xem ý huyền-đường, khứng lòng cho em đi hay không.

LA-THÀNH: Nếu thân này em dặng trọn hiếu trung.
Chắc mẫu-thân em sẽ khứng
Cho em kinh-địa ruồi dung.

THÚC-BẢO NÓI: *Này La-đệ em ơi ! Em có đi thì hãy
nghe qua dặn nghe !*

CA TỬ-ĐẠI-OÁN

An tràng-an cách trở dặm ngàn
Nay em quyết dạ lên đàng.
Khả giữ gìn lời vàng đình-ninh
Chén rượu ni gọi chén tống hành
(Rót rượu đưa. La-Thành tiếp uống)
Chốn ngục-hình em độ tình kiết hung.

GIẢO-KIM: Vậy mới là tấm lòng em thi-chung.
Cái ơn sâu qua cảm tạ chẳng cùng.

LA-THÀNH: Lời vàng em xin vưng,
Viếng chúa-công là phận chung thần-tử.
Nào em có công gì, mà cảm tạ làm chi.
..... Dẫu muôn ngàn nguy hiểm em cũng đi.

(Thúc-Bảo lấy viết mực viết một bức thơ đưa cho La-Thành)

CA TIẾP (lớp xang dài)

THÚC-BẢO: Nay qua có một phong thơ. Gởi tới chốn đế-đô.
Đến kinh-thành trình lai binh-bộ.

Àt là ngài hết lòng che chở,
Em khá đề phòng tuyết sương mưa gió.
Chắc là thượng-thor ngày giúp đỡ,
Đề cho em vô chốn ngục-hình.
..... Đặng cho em thám dò tình hình.

GIẢO-KIM: Em xông pha nơi lộ thượng một mình,
Nặng mưa em tua khá giữ gìn.
Tấm thân ngàn vàng em mưa đừng dễ khinh !

LA-THÀNH: Giả từ ca-trưởng em lai kinh.
Chốn gia-trung anh khá tua tịnh dưỡng,
Thang thuốc cho thường,
Kẻ bệnh trọng anh phải vương.
..... Anh hãy dẫn lòng đau đón xót thương,

THÚC-BẢO NÓI: Nếu em có vô trong ngục mà thăm
viếng đặng chúa-công thì em nói dùm rằng :

NGÂM: Tần-Quỳnh lay gọi chúa-công,
Cầu cho chúa đặng thoát vòng tai ương.

LA-THÀNH NGÂM: Gia-đình ca-trưởng giùm thương,
Trông nom phụng dưỡng huyền-đường sớm khuya.

GIẢO-KIM NGÂM: Quan hà tiền chén phân chia,
(rót rượu đưa cho La-Thành) Chúc em thượng lộ mọi bề bình an !

BA NGƯỜI ĐỒNG NGÂM: Từ rầy mỗi kẻ một phang,
Xa nhau một bước đôi hàng lụy rơi ! (vô)

THÁI-THÁI (ra) NGÂM: Càng thường gầy gánh giữa đàng,
Con côi mẹ goá đoạn tràng lắm thay.

NÓI: Phu-quân vốn nguyên-nhung La-Nghệ, ham cảnh
tiền bỏ trẻ mồ côi, thân vị vong Tần-thị là tôi, phần quả
phụ nửa đời gầy gánh.

NGÂM THI TỬ-TUYỆT

Đoạn tràng thấu nỗi hỡi ai ôi !
Kim cải từ nay hết kẻ rời.
Vị quốc vong xu chồng mạng vẫn.
Xót mình quả-phụ thăm vô hồi.

LA-THÀNH NÓI: Dạ thưa con mừng mẹ.

THÁI-THÁI NÓI: Ủa này La-Thành ! Con, vậy chớ con
vô đây thăm mẹ, như lẽ thường mọi bữa, hay là con có
chuyện chi hãy nói cho mẹ hay với ?

LA-THÀNH NÓI: Dạ thưa mẹ ! Chớ như con mà vô đây
trước là : Chữ thần hôn con viếng thăm như mọi bữa, đạo

hiếu thân con phụng dưỡng giống thường lễ. Sau nữa là :
Trình mẹ già dâng hẳn mọi bề, ấy cũng vì : Bình ca-trưởng
ngặt nghèo lắm nỗi !

CA NGŨ-ĐIỂM

THÁI-THÁI : Ừa ! Bình tình Thúc-Bảo làm sao,
Vi đâu nó ốm đau hồi nào.
VẬY con khá tỏ âm hao,
Đặng cho mẹ hẳn nay đuôi đầu ?

CA BÀI-TA

LA-THÀNH : Bối vì ảnh lắm lo phiền
Thường-thường thê thảm ngày đêm,
Vi thương nhớ Chúa-Công nơi ngục-đường.
Con e nỗi bình tình anh nguy hiểm,
Nên trể hứa lỡ cùng anh,
Rằng để xuống chốn biện-kinh,
Lén thăm Chúa với thăm nghe tình bình.

NÓI : VẬY con chẳng biết ý mẹ ra sau, nên con chẳng giám
tự chuyên, phải vô bầm lại cho mẹ lường, chớ thiệt thì con
hứa đỡ đặng cho anh con bớt lắm chớ mẹ đã già con đâu
giám đi xa, vả lại như con đây : Thà lỗi trung mà vẹn đạo
nhà, chớ còn con ra đi : Thiệt lòng trể thiệt tha chẳng nở
đó mẹ !

THÁI-THÁI NÓI : Con phân như vậy sao phải, vả chẳng
con cũng thường đọc câu : Sự phụ-mẫu kiệt kỳ lực.
Sự quân-vương tri kỳ thân. Vi tử phải vi hiếu, vi thần
phải tận trung, huống chi nay : Chúa-công mắc chốn lao
lung. VẬY con khá ngục-trung thăm viếng. Như vậy thì đối
với chúa con đặng chữ trung, đối với mẹ con vưng lời là
hiếu, đối với anh con thì con đặng trọn nghĩa. Đó là một
việc con làm, mà đặng trọn trung hiếu nghĩa, thì mẹ đây
rất vui lòng, vậy con hãy sửa soạn mà đi cho sớm, chớ như
thân của mẹ đây. Thân mẹ già xế bóng tan du, khuyên
con trể chớ nên bận biếu.

NGÂM : Miễn là con đặng chữ trung,
Mẹ dầu có thác cũng thỏa lòng cưu mang.

CA TỬ-ĐẠI-OÁN (lớp xang dài 2°)

LA-THÀNH : Con đây chẳng nở dờn chơn. Xa cách mẫu thân.

THÁI-THÁI : Con phải biết rằng, đạo vi thần ở cho trọn tiết.

LA-THÀNH : Nhưng mà còn chẳng đành, cùng huyền-dàng con ly biệt.

Vì mẹ già tóc mỗi da tuyết.

THÁI-THÁI: Con tua hãy nên suy xét.

Phải soi gương những đứng trung-thần
..... Hề trung quân đầu quân việc nhà :
Mẹ đây tóc bạc tuổi già,
Tang du bóng dả xế tà,
Tốt hơn đều con phụng mạng là hơn.
Ép lòng vững lĩnh mẹ con đời chơn.
Trước đài-trang con kính đứng một lay (lay)
Chúc từ-mẫu khoan hòa,
Đề con trẻ bước ra,
..... Cách mẹ già lòng trẻ xót xa.

THÁI-THÁI NÓI: *Này con ôi ! Muốn làm đặng tôi hiền con thảo, phải hết lòng giốc báo quốc-gia. Chớ tưởng chỉ một tấm thân già, vẹn trung nghĩa mới là hiếu tử đó con !*

LA-THÀNH NÓI: *Dạ thưa mẹ, lời giáo-huấn con xin cứ giữ, đạo tam-cang chẳng giám đổi sai. Nhưng mà con e rằng : Sau khi con đi rồi : Xót mẹ già dựa cửa hôm mai, đều ấm lạnh biết lấy ai phụng dưỡng. Bởi vậy mà con lại chẳng nỡ đi đó mẹ à !*

THÁI-THÁI NÓI: *Ừa hay cho La-Thành ! hay cho con giữ a ! Con chớ tưởng việc mẹ già là trọng, mà coi đều trung nghĩa là khinh. Có vợ con coi sóc gia-đình, vậy con hãy thương trình cho kịp !!!*

NGÂM: Nếu con quyết chẳng vững lời,
Thân già không sống ở đời làm chi.

NÓI: *Thôi để mẹ chết đi cho rảnh chớ sanh con bất hiếu, nói chẳng nghe lời sống mà làm chi ! (muốn tự vận.)*

LA-THÀNH (đỡ mẹ) NGÂM: Mẹ già giàm nợ một khi,
Con xin vững dạy kinh-ký con ruồi dung.

THÁI-THÁI NÓI : *Ờ ! Như vậy mới phải là con của mẹ. Vậy con có đi thì phải nghe lời mẹ dặn đây : Thành-nhơn xưa người có nói rằng : Ngôn trung tín, hạnh đốc thính. Tuy man mạch chi bang hành hỹ. Ngôn bất trung tín, hạnh bất đốc thính. Tuy châu lý hành hồ tai. Dầu cho con đi mang mạch nước ngoài, mà thủ trung tín thì không ai ghét bỏ. Còn con ở quê cha đất tổ, không tin trung thì cũng khó an thân.*

LA-THÀNH NÓI : *Dạ thưa mẹ : Lời Huyền-đường con nguyện ghi tâm, câu nghiêm-huấn trẻ xin để dạ.*

THÁI-THÁI NÓI : *La-Xuân ! Ra đây cho ta dạy chuyện !*

LA-XUÂN (bước ra) NÓI : *Dạ thưa cố chẳng hay cố đòi con ra có việc chi dạy bảo ?*

THÁI-THÁI NÓI : *Cháu hãy tua vưng lời bà dạy, vô hậu-dinh sắm sửa hành-trang. Đặng theo chơn công-tử lên đàng, khi mưa nắng có thầy có tớ !*

LA-THÀNH NÓI : *Con vô trong kêu mợ nói rằng : Cậu sắp thượng trình. biếu mợ ra cho cậu điều đình, vì cậu muốn xuống kinh nội nhứt.*

ĐẬU-PHU-NHƠN (bước ra) NÓI : *Dưới đài-trang con ứng hầu từ-mẫu, bên thềm-hoa thiếp thỉnh lĩnh Lang-quân.*

LA-THÀNH NÓI : *Này em ơi ! sách có câu : Nhứt tử thọ hoàng-ân, toàn gia nhuần thiên-lộc. Huống chi một nhà ta : Ông cha trước đã gởi nhuần ơn mưa móc, đến ta đây : Con cháu sau lại mang lăm nợ quân-vương. Ngày hôm nay : Chúa-Công vì thọ lấy tai ương, bồi vầy cho, nên : Qua liều mao hiểm nực-đường thâm viếng.*

CA TỨ-ĐẠI-OÁN (lớp xang văn)

Nay qua muốn xuống chốn ngục-trung.

..... Đặng viếng chúa-công.

Qua gởi mẹ già em hết lòng nuôi dưỡng.

Phụng thờ, thay mặt cho chồng,

Lời qua dặn em đừng vong,

Xin chớ quản long-dong

Rẽ phu-thê qua luống nảo nông

..... Câu tiết trình em ráng giữ lòng.

PHU-NHƠN : *Trung hiếu đó phận trai,*

Em dâu dám đòi hai.

Chữ tam-tòng cho tròn đạo gái.

Nay chàng, quyết thượng trình.

Em dâu dám cản ngăn

Mà bần biện chiếu chẵn,

Nhưng mà chàng ra đi em nghi ngại vô ngần.

..... Em e cho mắc đặng gian-thần !

THÁI-THÁI : *Con dâu con chớ khá nhiều lời.*

Tử sanh mạng số bởi trời

Con hãy nên bớt cơn bi lụy

Đề cho chồng con đi.

La-Thành vào thưa với mẹ dạng xuống Trường-an.

In tại

Nhà-in

Xưa-Nay

THƯ VIỆN QUỐC GIA VIỆT NAM
BIBLIOTHEQUE NATIONALE DU VIETNAM
NATIONAL LIBRARY OF VIETNAM

Hãy an tâm chờ nên nghi ngại,
Tình nghĩa còn dài,
Để cho nó vẹn đạo làm trai.
..... Kéo cuộc đời mai mĩ mĩ mai !

PHU-NHƠN : Con e phu-tướng lâm tai.
.....Họa tới chẳng sai.
Ắt lâm đảng gian-thần.
Xin phu-quân nghe thiếp phân trần,
Kéo mắc đều tai biển,
Bỏ mẹ già con thơ đó phu-quân ôi !

THÁI-THÁI NÓI : Bớ này Hiền-tất ! Có lẽ con đã quên câu : « Vân chi nữ tử, tất thành tất giới, chi vô vi phu tử ». Cho nên con mới cần chồng con như vậy (mụ giận bỏ vô)

LA-THÀNH NÓI : Này em ! Em muốn làm liệt-nữ, phải vâng giữ lời chồng. Dòng trăm anh giữ vẹn tam-tòng, nên bằng tuyết đừng sai tứ-đức. Còn như qua đây : Tấm thân sáu thước, trung hiếu hai bề. Nợ quân-vương quăng vai gánh nặng nề, nên ép dạ đành phu-thê phân rẽ.

PHU-NHƠN NÓI : Chàng ôi ! Em đâu dám cản ngăn chồng đều trung nghĩa, nhưng quá thương chàng mà chẳng kể quân-vương. Chàng nghĩ lại mà coi, từ ngày mà vợ chồng ta duyên bén lửa-hương, đẹp tình giai-ngẫu, đã bao lúc chàng xông nơi tên đạn, vui thân chốn muôn binh, nào em có cản ngăn một tiếng, có gì lần này em không cho chàng thương lộ. Ấy bởi vì em : Thấy một lần hắc-khi tại ấn-đường, nên e nỗi hung đa thiếu kiệt.

LA-THÀNH NÓI : Uả hay cho hiền-thê giữ a ! Sao hiền-phụ buông lời chẳng xét, ta ngay vua dầu thác cũng đành. Còn phận của em là gái, mà ở vậy thủ tiết đặng : Thì gái thủ tiết bia danh thiên-cổ.

PHU-NHƠN NÓI : Dạ thưa chàng : Chàng ra đi mẹ già dựa cửa, miệng hài-nhi chờ sữa mớm cơm. Rủi lâm tai mà đứt giây đờn, vợ con ắt đoạn trường cui cút. Nay chàng đã quyết lòng đi thì em cũng chẳng giám cản ngăn, nhưng mà em rất lấy làm lo sợ đó phu-quân.

CA VĂN-THIÊN-TƯỜNG (lớp ba)

Phu-quân nay đã quyết tình.
Xuống chốn đế-kinh. Trung-thần anh gìn.
Tữ qui sanh khinh. Muốn vào ngục-môn,

Thăm viếng chúa-công.
Ngựa phải ngựa gian vương,
Kẻ tai ương,
Thân chàng phải vương họa giữ thành linh,
Ai giúp đỡ, xa xuôi viễn vọng một mình.
La-xuân ôi !
Nẻo đường quan-san một tớ một thầy,
Như có việc chi biển.
Báo tin cho mẹ đặt tường,
Việc lao khổ dọc đường,
Vậy con khá hết lòng giúp nguy !

LA-XUÂN: Mẹ chớ lo chi, để tớ thầy con đi.

LA-THÀNH: Này em ! Tử sanh thiên-địa đã định kỳ.
Em an tâm chớ có ngại nghi (bước đi)

PHU-NHON (niều áo): Thiếp xin chàng đừng đi.

CA KIM-TIỀN

LA-THÀNH (trợn mắt): Chớ khóc than theo thói nữ-nhi,
Làm rối trí xót dạ anh-hùng.
Ta đã quyết một lòng tận trung,
Dẫu mà mạng vong. Ta cũng đành.
Cam tất dạ, tấm thân này,
Có phú có đất trời sét soi.
Em bớt lòng bi ai.

LA-XUÂN: Mẹ ôi ! Hãy xin yểm lụy,
Để tớ thầy con đi, mẹ cản làm chi.
Trung quân ấy phận nam-nhi.
Cậu tôi thấy chúa lâm nguy,
Viếng thăm choặng, mới là thỏa dạ..
Nếu mẹ cản ngăn, cậu tôi nóng giận,
Ắt là mang họa.

PHU-NHON NÓI: *Khoan đã chàng ôi ! Để cho em nhắn
gởi đôi lời đã rồi sẽ đi. Chàng ôi ! Chức-Nữ phẩm bối cơn
cách biệt, Ngưu-Lang sầu vì cảnh phân chia. Vậy thôi thì :
Tổng chung tình rượu lạt tiền một ly, đưa bạn-ngọc đá
vàng khuyên ít tiếng.*

LA-THÀNH NÓI: Em dẫn sự xót thương quyến luyến,
kéo bận bịu hoài xao xuyến lòng qua. Vẹn chữ trung thà
lỗi đạo nhà, thôi ép dạ dặng mà chia tách.

ĐẬU PHU-NHON NÓI: *Chàng có đi thì nghe lời thiếp*

dẫn đây : Quê người đất khách, thân thiên-kim tua bảo trọng lúc mưa đơn. Xa nước lạ non, xin bạn-ngọc khá giữ gìn khi gió kếp. *Còn như em đây* : Nền băng-tuyết cửa phòng-loan xin khép, đợi trượng-phu nửa gối-chiết quyết trông. Chúc cho chàng hữu kiết vô hung, thỏa dạ thiếp phòng không trông bạn !

CA VỌNG-CỔ HOÀI-LANG

LA-THÀNH : Em ôi ! Cũng vì ơn vua nặng lắm,
Nên cần rặng rẽ áo chia bầu.
Nào quăn chi nắng dãi mưa dàu.
Đành gạt thảm nuốt sầu.
Qua ra đi xót dạ muôn ngàn.
Qua gối từ-mẫu em phụng thờ cho an.

PHU-NHON : Nay chàng một thân ra đi nơi quan hải,
Giốc một lòng vẹn ngãi cùng vua.
Em cũng xin gấn ghi lời dạy.
Nhưng xin chàng nán lại một giây
Đặng cho tình chung-tình em tiễn đưa ly này
Gọi là ly biệt nhớ ngày. (dâng rượu)

LA-THÀNH (uống) : Em dẫn lòng bớt sự bi ai
Để cho qua lo tròn cái phận làm trai.
Cảnh sanh ly đau đứt ruột này
Nhưng mà phận râu mày đâu rơi lụy lúc chia tay

LA-XUÂN : Hành-ly con sắp đặt đã an bài.
Mợ dẫn lòng bớt sự bi ai.
Để cậu con sửa soạn sớm lui hài.

LA-THÀNH : Thôi già nằng từ đây chia hai. (hai người vô)

LA-XUÂN NÓI : Tôi thấy cậu mợ tôi quyến luyến nhau chừng nào, khiến cho tôi bất nhớ đến con mèo tôi chừng này. Xui quá ! Tôi mới gặp nó hồi sớm mơi này, chưa được nói chuyện với nó, mà bây giờ phải theo cậu tôi nghĩ tức chết, mà tôi đi thì được rồi, chỉ sợ nó ở nhà theo thẳng khác, thì đâm hòng lắm. Bởi vậy cho nên :

NGÂM : Tôi đây nghi ngại trong lòng,
E cho vắng mặt nó lấy chồng bỏ tôi.

HA MÀN

MÀN THỨ NHÌ

Cảnh ngoài đường

(Vén màn thấy Lưu-hất-Đạt và Tô-định-Phương ra)

LƯU-HẮC-ĐẠT NÓI: *Như tôi* : Chiếm biên-thùy xưng Hậu-Hôn-vương.

TÔ-ĐỊNH-PHƯƠNG NÓI: Đại-nguyên-soái Định-Phương nãi hiệu.

HẮT-ĐẠT NÓI: *Này Nguyên-soái ôi ! Chớ như ta đây* : Cầm giặc bầy hôn-quân vô đạo, đuổi tôi hiền con thảo giết đi. Cơ nghiệp đường đường đã suy vi, đều thất đức bốn phương thán oán. Nên ta muốn hưng binh khởi loạn, đoạt Đường-trào cứu nạn lê dân. Ý nguyên-nhung hà liệu hãy phân.

ĐỊNH-PHƯƠNG NÓI: *Dạ ! Chúa-công muốn hạ-thần xin hết dạ.*

CA BÌNH-BÁN-VĂN

Ý chúa-công đã muốn xuất-chinh.
Kẻ hạ-thần cũng nguyện điểm binh.
Đồng ba quân tới chốn trào-đỉnh.
Bắt hôn-quân cho đăng mời nghe.

HẮC-ĐẠT: Nếu nguyên-nhung có dạ tận trung,
Ắt không lo việc này chẳng xong.
Nếu sau này đường-trào về tay
Chữ sang giàu quân-thần ta hưởng chung.

ĐỊNH-PHƯƠNG: Quyết phen ni thần hạ hết lòng.
Dầu tử sanh chẳng quản tắc công.

HẮC-ĐẠT: Khanh hết tâm phò tá quả-nhân.
Nghiệp đường ắt ta liền cắt phân.

ĐỊNH-PHƯƠNG: Thần-hạ nay mang ơn dãi nhiều,
Dầu dam thân kết cỏ ngậm vành.
Cũng chưa đền ơn nặng bấy lâu.

HẮC-ĐẠT: Vưng mạng chư-tướng đồng vưng mạng,
Tấn binh hùng chớ lòng vì lĩnh.
Đồng hết sức kéo tới để-kinh.
Nếu cải ta ắt không vì tình.
Tướng-sĩ tua bầy nên hiệp lực,
Dẹp loài đường-bang chiếm đoạt giang-san.

CA LONG-HỒ-HỘI

CHU-TUỜNG: Nguyên vâng lời, lĩnh nguyên-nhung.
Xin tận tâm, quyết hết sức,

Lúc giặc già Ân-vương, Tề-vương truyền Mả-bá-Lương bày tiệc
và đòi ca-nhĩ vào giúp vui, La-Thành khuyên giải.

THƯ VIỆN QUỐC GIA VIỆT NAM
BIBLIOTHEQUE NATIONALE DU VIETNAM
NATIONAL LIBRARY OF VIETNAM

Đạp thành Đường-ban, như là bình-địa.

Gầy dựng giang-san, báo quân ân,

ĐỊNH-PHƯƠNG: Truyền đội tam-quân,

Tua hết lòng, đánh phá tây đông.

CHU-TUÔNG: Nguyên ra công.

HẮC-ĐẠT: Truyền tấn binh, phá tan ải-đồng (vô).

(Hai đạo binh gặp nhau Ngươn-Kiết đánh với Định-Phương, Kiến-Thành đánh với Hắc-Đạt hai người đều thua).

KIẾN-THÀNH (ra) NÓI: *Trời đất ôi!* Xưa xuất chiến hùng binh hơn trăm-vạn, nay phản hồi còn chẳng dặng mười-ngàn. *Vậy thôi thì:* Góp tàn quân trở lại đồng-quan, tâu vương-phụ thêm binh trợ lực.

NGUƠN-KIỆT NÓI: *Như hai ta:* Tài chẳng dỡ nhưng vì thiếu sức, trí không thua bởi tại ít mưu. Một lần thua nào phải là nhiều, *như Mạnh-Hoạch:* Bảy trận thất thật là mới lắm!

CAI CHUỘT (nói lên) NÓI: Nghe nói vớ mình mình dả không dặng, thấy khoe mình tức phải hổ môi. Đồ bất tài chẳng chịu cho rồi, thiệt vô dụng còn khoe khoan mãi!

KIẾN-THÀNH NÓI: Nói lên ai mi tua phân lại?

NGUƠN-KIỆT NÓI: Chê thăm ai đó phải thua qua?

KIẾN-THÀNH NÓI: *Mi nói ai:* Vô dụng với bất tài. Nếu người nói chẳng ra, thì ắt là đầu đứt?

CAI CHUỘT NÓI: *Dạ bẩm nhị vương-gia:* Tôi có nói lên ai đâu! Tôi nói như vậy: Ngổ mình thua rất tức, chẳng phải ta sút sức thua tài. *Thiệt thắng Định-Phương Hắc-Đạt, cả hai bất tài vô dụng, nếu nó có tài:* Dụng sức binh nào ai lại sợ ai, nhưng bởi: Nó thì kể quĩ mình nhảy nai chạy oản!

NGUƠN-KIỆT NÓI: *Thôi giúp chuyện đó lại, bây giờ:* Lo làm sao thoát khỏi nguy tai, chớ đề, vương-phụ biết ắt là thọ hại?

CA TÂY-THI

Ngày nay dả dành thất quân.

Cái máy binh của ta đại bại.

Thành-trì đã mất, binh tướng tổn hao

Thân huỳnh đệ lao-dao, ta biết liệu làm sao.

KIẾN-THÀNH: Lòng ta rất nên lo sợ, mười-muôn binh hùng.

Rủi sa cơ chẳng còn một-vạn.

Sợ phụ-hoàng chẳng dung.
Mạng huynh đệ không toàn.
Em có mưu chi nhem
Thoát khỏi chưng tai nạn,
Khiến phụ-hoàng tha tội cho hai ta.

NGUỒN-KIỆT: Vương Huynh xin đừng lo,
Em đã tính mưu, đổi nay vương-phụ.
Tâu rằng ải-dồng thất thủ,
Khi trước khi ta lại, đã bị về tay.
Hậu hớn chúa, đã cướp trước khi.
Chắc phụ-Vương sẽ dung tha tội.
Ta liền vưng sớ, ngỏ có viện binh,
Như vậy là dặng an, chẳng sợ nạn tai.

KIỆN-THÀNH: Kìa xem ải-quan vôi-vôi, thiết dả đến gần.
Thành Tử-kim phải vô mà trú ngụ,
Chờ đợi chờ cứu binh. Ta sẽ đánh báo thù.
Đây rất nên đô hội. Đông đảo khác thường,
Lắm trai tài gái sắc hữu duyên.

NGUỒN-KIỆT: Vui xem quả rất vui,
Nô nức áo quần, khoe màu thanh lịch.
Nên rất nên náo nhiệt, khoái mắt vô cùng.

ĐỒNG CA: Huynh đệ đồng để bước thẳng xông (vô).

LA-THÀNH (ra) NÓI: *Như tôi mà đi phen ni đây chẳng qua là; Vì nặng nợ quân-vương một gánh, nên nhẹ bề Hiếu-nghĩa hai đường. Chốn lộ đồ dầu dãi với phong sương. nơi dặm thẳng phôi pha cùng mưa nắng.*

LA-XUÂN NÓI: *Dạ thưa cậu: Chớ như cậu là: Trung cùng chúa lao đao cậu cũng gắng, còn như tớ đây thì: Ngay với thầy cực khổ tớ đành cam, vậy xin cậu: Bớt bi ai dặng mà xông lược dặm ngàn, gác mối thâm ngổ lần dò lối thỏ.*

LA-THÀNH NGÂM: Non cao tay vịn chơn trèo.
Quần chi xuống ải lên đèo gian-nan.

LA-XUÂN NGÂM: Tớ thầy xông lược quan-san.
Cảnh trời tươi tốt ngó càng thêm xinh.

CA VỌNG-CỔ HOÀI-LANG

LA-THÀNH: Cảnh trời tiêu sơ thê thảm.
Thấy nước non như gọi mối u-sầu.
Gánh hiếu trung nên dặm thẳng phải dài dầu.
Nào ham chi một chúc công-hầu.

Bối ngay vua nên con lỏi với huyền-dàng.
Ai thần-tĩnh với giúp mình mộ-khan.
Mẹ già hôm mai dựa cửa.
Chốn quê nhà bữa-bữa nhớ thương con.

LA-XUÂN : Cậu ơi ! Nỗi bi ai hãy nên gác dạ.
Gánh tang-bồng cậu khá âu lo.
Đường quan-hà ráng nên lần dò.
Đặng mà ngắm phong cảnh chốn lộ đồ.

LA-THÀNH : Rừng tòng vượn hú chim kêu.
Như gọi cơn buồn gió cuốn sương reo.
Có quán chi lao khổ với hiềm nghèo.
Cái mối cang thường gấn dạ như sơn keo.
Lên ải xuống đèo.
Lối thỏ lần theo.
Chốn non cao tay vịn chơn trèo
Nhớ mẫu-từ ruột thắt gan teo.

HẠ MÀN

MÀN THỨ BA

Cảnh thành-thị

(Vén màn thấy nhóm chợ, thiên-hạ đông đảo)

CON BA NÓI : *Như tôi đây* : Chốn chợ-đủi là nơi cư trú,
cảnh Sài-gòn thiết chỗ phiên-ba. Chuyên một nghề bán
phấn buôn hoa, thiếp tên gọi cô ba Cúp-bế.

CON BÃY NÓI : *Dạ thưa chị !* Nay nhân dịp nhằm ngày
nghĩ lễ, *vậy thì* : Chị em ta đi dạo phố phường. Ngỏ kiếm
trang tiếc ngọc ư hương, dặng tìm kẻ cười trắng cợt gió.

CA BẢN-TIÊU

ĐỒNG CA : Mua hương bán phấn thường lề.
Nguyệt hoa trắng gió nhúng đi về.
Sớm tìm chàng Khanh.
Tối rước Vương-quân.
Thiết nên sương thân.
Chị em chơi dạo cùng thành-thị.
Kiếm khách tình-chung mển ngọc ư hương.
(Vừa muốn vô liền gặp khách-trú)

NÓI : Trời đất ôi ! Ông Bang đi đâu lâu giữ vậy ? Không

ngó ngàn tôi chị em tôi, làm cho chị em tôi thương nhớ biết bao nhiêu !

KHÁCH-TRÚ NÓI : Này con Ba con Bảy, cái lầy hóa bên tàu mới qua !

LÝ NGỰA-Ô

BA và BẢY : Á Tương-phùng hôm nay,
Á tương-phùng hôm nay,
Hôm nay gặp gỡ, mừng rỡ lắm thay.
Ông bang hồi ông, bấy lâu ông đi vắng mặt.
Thiếp thiết hằng trông, ngày rày gặp đây.
Bỏ-khi thương nhớ, biết bao thỏa lòng.
Là ông ở chi vô tình, không ngó ngàn.
Không ngó ngàn chị em tôi,
Chị em tôi buồn, là tôi buồn.
Tôi buồn lấy chồng ông coi !

CA XANG-XÙ-LIU-CỔNG-XE

KHÁCH-TRÚ : Ôi này hồi ba ôi !
Hãy đứng lặng mà nghe hóa phân đôi lời.
Qua đàu đem lòng bạc, mà phụ bạc.
Bối tại ông cố nội nhà qua ở bên Tàu.
Lau bình gì hóa không biết,
Bữa mới rồi xi lắc léo. Nên qua về chia của,
Ngổ lấy bạc xài chơi, này hồi ba ôi !

NÓI : Cái lầy hóa về bên Tàu lặng có chia gia-tài của ông cố nội mẹ của hóa, chớ có phải là hóa phụ bạc chỉ con Ba con Bảy ở lâu !

BA NÓI : Nói vậy thì, chắc là ông Bang có tiền nhiều lắm, vậy thôi ông Bang mượn xe hơi lên Thủ-Đức ăn nem cho chị em tôi đi với.

KHÁCH-TRÚ NÓI : Hò cái gì, chớ li Thủ-lức, cái lầy hóa chịu lắm chớ, vậy thôi con Ba con Bảy li kêu một cái xe hơi li !

BẢY NÓI : Vậy mới phải là ông Bang thương chị em tôi thiệt chớ. Thôi ông đừng chờ đợi cho chị em tôi đi mượn xe ông đừng có gạt nghe không ! (đi)

KHÁCH-TRÚ NÓI : Cái lầy hóa gạt hai con ló, cho ló li cho rồi, chớ trong túi hóa không có một chim tiền lâu mà mượn xe li Thủ-lức (vô)

BA BẦY (ra không thấy khách-trú) NÓI : *Cha trời đất ôi !
Điểm ba da lại còn gập điểm bảy da nữa chớ. Thiệt là xui
biết bao nhiêu, chắc là bữa nay tôi xuất hành nhằm ngày
tam-nương, nên mời đi ra đả gập điểm gát. Thôi chị em
mình xuống chợ kiếm món khác (vô).*

(Thầy bói, thầy Huế, chà-và, kẻ bán, người mua lần lượt ra chơi
chợ đông đảo, chẳng khác chi cảnh chợ thiệt)

LA-THÀNH NÓI : *Than ôi ! Thấy cảnh vật phiêu-ba đô hội,
khiến lòng này lắm nỗi chua cay. Khách tài-tình biết bao
kẻ tỉnh say, phường lưu-tục đã lắm người mê mệt.*

LA-XUÂN NÓI : *Dạ thưa cậu ! Như thầy trò ta đây : Nơi
lộ thượng đi một ngày đả bết, tờ xem chừng cả hai bụng đói
rụng. Nay sẵn quán-trung ta vô đó nghỉ chun, luôn dịp sẽ
dùng cơm lót dạ.*

LA-THÀNH NÓI : *Ờ ! Con phân như vậy rất hiệp ý của cậu,
vậy thôi thì :*

NGÂM : *Tờ thầy đồng ghé quán-trung,*

Trước là dùng bữa sau cùng nghỉ chơn (vô quán)

QUÁN NÓI : *Dạ thưa chào nhị-vị quan-nhơn ! Chẳng hay
hai ngài ý muốn dùng thứ chi ?*

LA-THÀNH NÓI : *Đồ hải-vị đem ra cho kíp, món sơn-trân
dưng lại tức thì. Ta dùng bữa một khi, tiền bao nhiêu sẽ trả.*

QUÁN NÓI : *Quán tôi sẵn đủ đồ thịt cá, trong mơ-nuy
tôi đã kể rành, đồ annam thì món xào, món mặn, món canh.
Còn đồ tây thì : Có ộp-lết ra-gu cùng bít-tết.*

LA-XUÂN NÓI : *Mấy món ngon mi đem ra cho hết, bao
nhiều tiền ta sẽ trả phân miêng.*

QUÁN NÓI : *Dạ ! Vưng ý ngài tôi nguyện dọn liền, ngài
ngồi đợi chịu phiền giây lát. (vô đem đồ ăn và rượu ra)*

LA-THÀNH NÓI : *Này La-Xuân ! Như con muốn dùng
thứ chi thì cậu đây cho phép con kêu tùy ý !*

LA-XUÂN NÓI : *Dạ thưa cậu ! Cậu cứ việc dùng, để mặt
con vô trong này ăn cũng dặng.*

LA-THÀNH NÓI : *Nồi sấu còn chất chứa, mối thâm khó
lấp nguôi. Mượn mấy chén tửu bôi, ngổ giải lòng sầu muộn.*

NGÂM THI-TỬ-TUYỆT

Nỗi niềm tâm-sự biết bao khuấy.

Cạn chén quỳnh-tương nước mắt đầy,

L.T.T.T. - n° 2

Cũng bởi ngay vua nên thất hiếu.
Rượu nồng càng nhấp lại càng cay.

LA-XUÂN (ra ngoài) NÓI : *Chẳng mấy khi gặp diệp may mắn
đặng đi chơi thành thị như vậy thời, hơn sẵn cậu tôi đang
ăn uống, thôi để tôi lên cậu tôi đi dạo thành-thị chơi, may
ra o đặng một hai con mèo giải buồn với người ta chớ.
(Vừa bước ra gặp hai con ky-nữ liền chạy theo kêu).*

CA KHỐC-HOÀNG-THIÊN

Bớ này em bầy ! Bớ này em bầy !
Sao em nỡ làm thình, rất nên vô tình.
Chẳng nhớ khi lúc đôi lứa mình,
Lắm lần vui say.
Chẳng nhớ khi mườn xe đi dạo,
Thủ-Đức hóng mát ăn nem.
Đến nay tương phùng, lại đành làm ngo.
Ở chi vô tình, hỡi này em ỏi !

(Hai con ky-nữ thấy La-Xuân nghèo thì khinh bỉ)

CA KHỐC-HOÀNG-THIÊN

BA, BẦY : Bớ này anh đó, bớ này anh đó !
Anh khéo làm nhẩn, tôi quen anh bao giờ ?
Khéo ra bá vợ bớ thờ, rõ ràng nhà quê !

LA-XUÂN (móc bạc) : Vốn tôi chẳng quen cô thiệt,
Nhưng bởi bạc giầy nó quen,
Hỡi ai có thêm, tôi liền cho ngay.
(Đưa tấm giầy năm đồng ra)

BA, BẦY (thấy bạc) : Xin anh chớ phiền ! Tôi thử lòng mà chơi.

CON BẦY NÓI : Anh hai đừng có phiền ! Chị em tôi giả ngộ
mà chơi. Thử anh coi có giận không, chớ bao giờ chị em tôi
quên anh được. Thôi anh cho chị em tôi tấm giầy đó đặng
cho chị em tôi ra hảng sác-ne (charner) mua dầu thơm xức
chơi, rồi ra mườn xe đi hóng mát !

LA-XUÂN NÓI : Ờ ! Té ra em ba và em bầy giả ngộ đặng
có thử qua chớ không phải là quên qua thiệt sao ?

CON BA NÓI : Phải chị em tôi giả ngộ, chớ cái gương
mặt của anh hai, đã in sâu trong lòng chị em tôi có bao
giờ mà quên được.

LA-XUÂN NÓI : Ờ, nói vậy hai em giả ngộ với qua há ? Qua
đây cũng nói giả ngộ với hai em, chớ thiệt tấm giầy này của
chủ qua sai qua ra chợ mua đồ, chớ không phải của qua.

Không, mà qua cho hai em cũng đặng, nhưng qua chỉ phải ử-tờ chừng ít tháng thôi. Thôi qua kêu hai em qua về

BA, BẢY (mắc-cổ) NÓI: *Ờ.... ờ.... đồ mắc dịch (vô)*

LA-XUÂN NÓI: *Thiệt là: Mắc cưa ngộ mướp đặng, còn kể cấp gặp bà già. Điểm ba da còn có điểm bảy da, thẳng sỏ-lá lại còn anh bọm-bảy. Hèn chi thiên hạ người ta nói không sai: Hề còn tiền còn bạc thì còn nghĩa còn tình, hết tiền hết bạc chẳng biết mình là ai (vô).*

KIẾN-THÀNH (ra) NÓI: *Nơi lộ thượng mảng còn rung dủi, phúc đầu đà tới ải Tữ-kim, ầu là anh em ta; Nhập ải-quan ngộ đặng trú chơn, rồi sau sẽ lo mưu báo oán.*

NGUỒN-KIỆT (Ngó vô quán thấy La-Thành) NÓI: *Mắt xem tường trong quán, thiệt quả thị La-Thành. May cho ta giữ a! Nay gặp đặng súc-sanh, vậy phải lo mưu trừ tiểu-bối. Dạ thưa vương-huynh:*

CA KIM-TIỀN

*Phải tính kế chi ngộ trừ súc-sanh,
Chớ chẳng nên dung gả La-Thành.
Cũng bởi nó mà thắng Thế-Dân,
Nó ỷ sức hùng anh.*

KIẾN-THÀNH: *Anh tính đặng rồi,
Mưu rất nhem, hơn kế Tử-Phòng.
Chắc trừ gả La-Thành phải xong,
Ắt chàng mạng vong.
Vậy đệ-huynh ải-quan thấu nhập.
Ngỏ truyền chiếu văn, rằng của phụ-vương.
Phong cho chàng lấy chức Tiên-phuông,
Ngỏ ra trừ mối giặc Định-Phương.
Mượng tay Hắc-Đạt, giết thẳng tiểu-tặc.
Như vậy Thế-Dân, hết tay anh-kiệt,
Mới dễ bề tận giết.*

NGUỒN-KIỆT NÓI: *Hay hay giữ a! Kế mầu hơn Gia-Cát, mưu nhem quá Tử-Phòng, vậy thì: ải Tữ-kim ta kíp thẳng xông, ngỏ truyền mao chiếu rồng tức tức.*

NGÂM

KIẾN-THÀNH: *Cùng nhau tới chốn ải-dồng.*

NGUỒN-KIỆT: *Ngỏ là ta mao chiếu rồng một khi (vô)*

NGÂM THI TỬ-TUYỆT

LA-THÀNH: *Nỗi sầu càng giải lại càng đau.*

Nghĩ nỗi tha-phương ruột héo xầu.

Thương chúa lao-đao nơi đủ-lý.

Trông voi gốc-tử biết là dân.

LA-XUÂN NÓI: *Dạ thưa Công-tử!* Nếu cậu cứ ôm sầu ắp thảm, ắt có ngày hao tổn tinh thần. Hơi đâu mà làm cực lấy thân, để đến nỗi quên ăn bỏ uống.

LA-THÀNH NÓI: *Như cậu đây:* Sinh ra đứn? râu mày rất uổng, phận nam-nhi chẳng dặng trọn trung. Chúa còn đang mắc chốn lao lung, *cậu chẳng có thể nào mà cứu ra cho dặng, cho nên:* Thương nhớ chúa khó khuây lòng thắm.

KHÂM-SAI NÓI: *Như lời:* Vưng Đông cung Thái-tử, lên truyền mạo chiếu rồng. Ngổ kiếm Việt-quốc-Công, phong tiên-phong chi chức. (vô quán)

CA KHỔNG-MINH TỌA-LẦU

Bớ Việt-quốc-công! Kíp hãy ra đây.

Qui xuống mà nghe, chiếu chỉ của vua.

LA-THÀNH (qui): Thần La-Thành phủ phục trước sân.

Nguyên đề đầu tiếp chỉ của thánh-quân.

KHÂM-SAI (đọc chiếu): Vưng trời kể nghiệp,

Hoàng-đế chiếu rằng.

Bởi phản thần Hắc-Đạt,

Nó xâm lấn ải-dồng.

Cử binh hùng đánh phá đồng-quan.

Khiến trăm nhà dân chúng than van.

Bởi vậy nên trẫm sai chiếu triệu.

Vời khanh về phục chức quốc-công.

Hãy phụng chiếu rồng.

Ngổ đem binh giúp nước lập công.

CA MÀU-TÂM-TỬ

LA-THÀNH (đứng dậy): Vương-sứ tua phản bộ trao-trung.

Ngổ lui chơn phục chỉ chốn bệ rồng.

Tâu chúa-thượng dặng tâng chung-thủy.

Rằng tôi sẽ vưng chỉ quân-vương.

Kiến giá bệ-đơn.

KHÂM-SAI: Thánh-quân truyền ý chỉ đều ni.

Quốc-công đừng kiến-giá làm chi.

Hãy mau tới giúp ải-dồng

Trừ an Định Phương thì xong (vô)

LA-THÀNH (tay cầm chiếu) NÓI: *Ai đi:* Khi bình tịah thì nhiều đều phụng bực, lúc biến nguy lại lắm tiếng đá vàng.

Ôi thôi ! Ai trắng đen ta cũng giữ tấm trung cương, người bất nghĩa mình cứ gìn câu nhưn nghĩa.

NGÂM: *Cải lời thì mang tội nghịch quân.*

Vương theo thánh-chỉ trăm phần nguy nan.

LA-XUÂN NGÂM: *Cậu còn khấn khấn trung cương.*

Ắt là cậu phải lâm nạn chẳng sai !

LA-THÀNH NÓI: *Này La-Xuân ! Con phân như vậy chẳng là sai rồi, vả chẳng : Quân sử thần tử, thần bất tử bất trung. Phụ sử tử vong, tử bất vong bất hiếu. Nếu nay cậu chẳng vưng lời chiếu, ắt là mang tội trọng khi quân. Thôi thì Đáp ơn vua cậu nguyện hiến thân, vưng thánh-chỉ ngổ dền ơn đất nước.*

LA-XUÂN NÓI: *Dạ thưa cậu : Hề quân bất chánh thì thần đầu tha quốc, còn phụ bất tử thì tử biệt ly hương. Nếu Đường-vương dạ ở nghĩa nhưn, đâu lại có giặc hờn xưa đui.*

CA TỬ-ĐẠI-OÁN

Xem gương xưa Hàng-Tín trung-thần,
Giúp Hồn-bái-Công đánh bắc giúp Tần.
Chốn biên-thùy lắm lần gian-truân,
Tử sanh nguy hiểm muôn phần.
Giúp nước nhà quyết liều tấm thân.
Thâu cơ-đồ về cho Hồn-quân.
Đã nên trang ái-quốc đứng trung-thần,
Nhưng mà Hồn-vương
Đã chẳng thương, công lao hạng-mã,
Lại dăm dạ vô nghi.
Người trung nghĩa giết đi !
..... Đặng cá rồi nôm có kẻ chi.

LA-THÀNH: *Nghe qua nghĩa-bộc cạn phân. Cậu đã hẩn tâm.*

Nhưng mà con phải biết rằng :

Đạo vì thần giữ cho trọn tiết.

Ai phụ phàng ta cũng gìn câu trung liệt,

Liều mình này báo quốc-gia ta đã quyết.

Trong tâm cậu đây đã cạn xét.

Vậy con chớ nên ngăn cản lắm lời,

..... Bởi cậu đây đã quyết chí rồi,

LA-XUÂN: *Thôi rủi may xin phú đất trời,*

Xét soi chứng chiếu cho người.

Tôi cũng nguyện theo chủ hết hơi,

Khuyên đừng khinh thường đó cậu ôi !

Hề cao nhơn có cao nhơn trị,
Quân-tử phải biến quyền.
Vây lòng tớ mới dặng yên,

LA-THÀNH: Sanh tử đều số bởi Hoàng-thiên

LA-XUÂN NGÂM: Vưng lời sửa soạn hành-trang,

LA-THÀNH: Tớ thấy mau nhắm theo đảng ái-môn.

HẠ MÀN

MÀN THỨ TƯ

Ái Tử-kim-quang

(Vén màn thấy Kiến-Thành Ngươn-Kiết ngồi trên trướng
có Mả-bá-Lương đứng hầu).

KIẾN-THÀNH NÓI: Bày kế quỷ tróc lai mạnh-hổ, sắp
mưu thần bắt gã La-Thành. Cá vô lờ khờ nổi tồn sanh, chìm
mất bầy khôn phương thoát tử.

KHẨM-SAI (bước vô) NÓI: Tôi vưng lời Thái-Tử, thỉnh
dặng Việt-quốc-công.

NGUƠN-KIỆT NÓI: Cho gã nhập dinh trung, ngỏ yết
lai trước bệ.

LA-THÀNH (vô qui) NÓI: Thần La-Thành làm lễ, chúc
Thái-tử an khương!

KIẾN-THÀNH NÓI: Quốc-công tua kỷ thượng tọa an,
rồi sau sẽ luận bàn quốc-sự.

NGUƠN-KIỆT NÓI: Này Việt-quốc-công! Số là hôm nay:

CA BÌNH-BÁN-VĂN

Có chiếu truyền của lệnh phụ-vương,
Phong cho chàng nấy chức tiên-phuông.
Ngỏ đàm binh giệp giặc nơi chiến-trường,
Phải tận tâm tróc Hắc-Đạt với Định-Phương.

LA-THÀNH: Thần-hạ xin vưng chỉ của quân-vương,
Thân báo-quốc đầu nài tuyết sương.
Tôi quyết lòng bắt thặng Định-Phương,
Kéo nó còn khi lờn Đường-bang.

KIẾN-THÀNH: Quả tiên-phuông tận tâm hết lòng,
Nào lo chi Hắc-Đạt chẳng trừ xong.
Nếu tiên-phuông giệp giặc thành công
Thì Thiện-tử ắt thưởng chàng chớ chẳng không!

NGUỒN-KIỆT : Quốc-sự ta đã lo xong rồi.

Mả Tổng-binh nghe ta hỏi mấy lời.

Có thú chi hãy đứng ra tức thời

Đặng cho ta giải muộn vui chơi !

MÃ-BÁ-LƯƠNG : Truyền dạy, mấy lời truyền dạy.

Đồng-cung truyền tức thì tối vưng dạy,

Vì trong phủ có hai ả hoa-khôi.

Sắc tốt tươi hát hay trong đời,

Vậy để tôi kíp ra lĩnh dạy.

Truyền đòi ca-nhi, bồi tiệc một khi,

KIẾN-THÀNH NÓI : Ta khá khen tổng-binh hết dạ, ỡ
cùng ta thiết đã tận tâm, vậy thì : Truyền Hoa-khôi ra trước
tiệc ca-ngâm. Quân ! Quân-Sĩ khá thiết bày diên yến !

LA-THÀNH NÓI : *Khoan!!! Dạ dám bẩm thiên-tuế !* Trong
thành đương sao xuyến, tình thế rất đảo điên. *Vả trong binh*
thor có câu : Khi chiến tranh chớ có dùng lưu sắc yến diên,
còn lúc quốc loạn ham mỹ-nữ dờn ca ất biến.

NGUỒN-KIỆT (nổi giận trợn mắt vỗ án) NÓI : *Ừa hay cho*
La-Thành ! Sao người giám lung lảng nhiều tiếng, làm mặt
lạnh sử sự đến ta. Tội khinh khi mới nhứt thứ ta dung tha,
nếu tái phạm đến hai lần ta chẳng thứ.

MÃ-BÁ-LƯƠNG NÓI : Lĩnh-Truyền thị-nữ, đòi lũ ca-nhi.
Nơi trường tiền bồi yến một khi, chốn trường nội ứng hầu
tức tức !

CA-NHI (vô quí) NÓI : *Dạ !* Vưng lĩnh trên thiên-tuế, trước
thêm quế khuynh thân !

KIẾN-THÀNH NÓI : *Vậy thì :* Truyền quân nhưn bày tiệc
bác-trân. Hoa-khôi ! Hoa-khôi khá trước sân múa hát.

CA BÁC-MANG TẤN-CỔNG

CA-NHI (dạ rồi ca) : Cầu cho thiên tuế, là tuế nam-san !

Cầu cho thiên-tuế, là tuế nam-san !

Tôi chúng tôi đồng tâm,

Nguyên chúc mừng Thái-tử.

Bá niên trường xuân, đồng đẳng quân dân.

Gọi nhuần muôn vạn ơn thánh ân, ơn thánh ân

Âu ca lạc nghiệp,

Hưởng thiên niên quốc-thái.

Là nam với bắc thế thế xưng-thần.

Ngôi cửu-ngũ mai sau về tay !

Quỳnh-tương quỳnh ngọc trần,
Kính dựng thành tâm !

KIẾN-THÀNH NGUON-KIỆT (say) NÓI: Say ! Uống như vậy mà say ! Ở đây mỹ-nhơn, coi có bản nào hay ca thêm ít chập nữa (Thị-nữ đờn và ca).

QUÂN NÓI: Dạ ! Chúng tôi là thám-tử, xin thông báo trước tiên. Tô-định-Phương đánh phá liên-liên, nếu để vậy nữa giờ ắt biến ! (kiến-Thành và Nguon-Kiệt còn đang say)

QUÂN BÁO : Dạ Tô-định-Phương đánh phá liên-liên, nếu để vậy nữa giờ ắt biến.

LA-THÀNH NÓI : Trời đất ôi ! Ai đi : Giặc ngoài thành kêu chiến, tướng trong ải còn say. Chắc ải này hừ hỷ sẽ có ngày, ấy cũng bởi nơi tay gian-lặc. Dạ thưa Thái-tử : Tô-định-Phương phá thành rất gấp, xin Vương-gia hạ lệnh phát binh ! Ừa hay cho Thái-tử giữ a ! (vô bản nói lớn) Dạ : Tô-định-Phương phá thành rất gấp, xin vương-gia hạ lệnh phát binh !

NGUON-KIỆT (giật mình tỉnh dậy nạt lớn) NÓI: Uả ! Hay cho La-Thành ! Sao người còn quen thói dễ khinh, làm nào động chẳng cho ta nghĩ. hử ?

LA-THÀNH NÓI: Lun-bắc-Đạt phá thành như quỷ, Vương-gia còn say tỉnh quá tiên. Nếu mà : Điện-hạ không hạ lệnh trước tiên. Ất là : Trong giây phút ngửa nghiêng quang-ải.

CA NGŨ-ĐIỂM

KIẾN-THÀNH (vô án) Uả ! La-Thành sao quen thói dễ khinh.
Dám đặt chuyện làm nao tâm binh tình.
Vô-đao hãy kịp nghe ta.
Bắt La-thị dẫn ra chém đầu.

CA BÀI-TẠ

MẢ-BÁ-LIỜNG (quì xuống) : Hạ-thần trước bệ khấu đầu.
Nhậm lời thần-hạ vọng tâu,
Tha La-thị một phen khỏi mất đầu.
Vì bởi tánh chàng lỗ-mảng,
Nhứt thứ xin hãy thứ dung.
Cho gả gái tội lập công.
Thần-hạ rất cảm ơn vô cùng.

KIẾN-THÀNH NÓI: Này La-Thành ! Ta vị tổng-binh nên tha đó một phen, nếu tái phạm ta chẳng dung hai thứ !

Ngoài giặc phá thành, trong Ân-vương với Tề-vương ăn
uống và dờn với bọn ca-nhi.

In tại

Nhà-in

Xưa-Nay

THƯ VIỆN QUỐC GIA VIỆT NAM
BIBLIOTHEQUE NATIONALE DU VIETNAM
NATIONAL LIBRARY OF VIETNAM

QUẢN-BÁO NÓI: Bẩm cùng Thái-Tử, ngài dặng tường tri. Giặc phá thành xem thế rất nguy, xin thiên-tuế lo bề cự chiến.

CA KHỔNG-MINH TỌA-LẦU

NGUỒN-KIỆT: Chư-tướng khá nghe, lời của ta phân.

Ai giám đàm binh, trừ gả Định-Phương.

LA-THÀNH: Thần Là-Thành lãnh ấn tiên-phuông.

Ngỏ ra trừ Hắc-Đạt Định-Phương.

KIỆN-THÀNH: Ví dầu người xuất chiến, phải đề ý đề phòng.

Ráng mà báo quốc, giúp chúa hết lòng.

Cấp một ngàn binh đồng cho người.

Phải cắt đầu Hắc-Đạt Định-Phương.

LA-THÀNH: Thần hạ nguyên phen ni xuất trận.

Quyết liều mình báo bổ quân-vương.

Thân bỏ chiến-trường.

Giặc vó cu huơu hổ-dầu-thương. (đi)

CA MẪU-TÂM-TỬ

NGUỒN-KIỆT: Chắc phen ni mi phải tan xương.

Ắt đàm thân ra bỏ chiến-trường.

Vì ta cấp những binh già yếu.

Lão nhược chinh-chiến sao kham.

Chắc phải thác oan.

KIỆN-THÀNH: Vậy mới là trơng dạ dặng an.

Dầu chết rồi mi chớ thõ than.

Mượn tay quân giặc giết dùm.

Nào ai mà hay kể mưu.

HA MÀN

MÀN THỨ NĂM

Cảnh chiến-trường

(Vén màn thấy hai đạo binh gặp nhau)

LA-THÀNH(gặp Định-Phương) NÓI: Dưới cờ hồng xem hảng.

ĐỊNH-PHƯƠNG NÓI: Quả đường-tặc ra binh. Khá thông tỏ tánh danh, cho ta tường tên họ.

LA-THÀNH NÓI: Trấn Yên-sang La nguyên-nhung thân phụ, chức tiên-phuông ta biểu tự là La-Thành. Sao mi ở đất vua lại còn cưu dạ gian manh, không giúp nước lại đàm lòng phản chúa?

ĐỊNH-PHƯƠNG NÓI : Bối đường-chúa tội đầy trời chất chứa, nên muôn nhà dân chúng thấy than van. Ta hưng binh ngỗ chiếm đoạt Đường-bang, giết Đường tặc dặng cừu nân cho lê thứ.

CA KIM-TIỀN

Bối Đường-vương ỡ dạ bất nhơn.
Nghe tôi-gian giết con đuổi trung-thần.
Thiệt đả quả là loài hôn-quân.
Họa trảng đến lê-dân, xưa vua đường.
Đả phụ bạc, đuổi người về.
Nay nước loạn lại với tôi-trung.
Người còn nhớ không?
Vậy nên khá tua xét lại.
Hề là chim khôn lựa nhánh nường thân.
Hãy nghe lời hơn thiệt ta phân.
Bỏ vua đường dầu với Hôn-quân
Đả không mất phận
Lại còn rạng mặt, một đứng hùng-anh.
Chúa ta nhơn hậu, ắt người chẳng phụ.

CA MẪU-TẦM-TỬ

LA-THÀNH : Á thôi ! Mi chớ nên buông lời dụ tao
Ta có đâu ham bả sang giàu.
Mà lại nỡ khừ mình dầu ám.
Thiệt uổng công đó dụ khuyển.
Những tiếng vô liêm.
Hề gái trinh thì bất giá nhị phu
Tội trung thì bất sự nhị quân
Hãy coi đở lấy thương thân
Đừng khuyển làm chi uổng công.

(Đánh ít hiệp Định-Phương bị một giã hạ-mả. La-Thành vừa muốn cắt đầu)

HẮC-ĐẠT NÓI : Lấp cung tiền Thái-san, bất dung tha La-thị (bắn La-Thành bị mũi tên ghim vô đùi liền hét lên một tiếng rút mũi tên đó ra bắn lại Hắc-Đạt rút mao quay lại thì Định-Phương đã chạy xa rồi).

CA LONG-HỒ-HỘI

LA-THÀNH : Định-Phương đà, tàu như phi.
Thâu hùng binh, hồi quan-ải.
Ngỗ hầu nghỉ ngơi, kéo đà mệt nhọc.
Trót buổi ngày nay, những giao chinh.

Thêm bị tiền-thương.
Nên cả mình, nhứt mỗi tứ chi.
Truyền tướng binh, phản hồi dinh trung.
TƯỚNG-SĨ: Chúng tôi vưng lời.

HẠ MÀN

MÀN THỨ SÁU

Âi Tử-kim-quang

(Vén màn thấy Kiến-Thành Ngươn-Kiết ngồi giữa
Mã-bá-Lương ngồi bên hữu)

LA-THÀNH (bước vô) NÓI: *Dạ ! Thần La-Thành thắng trận
phản hồi, chúc Thái-tử phước như đông-hải !*

KIẾN-THÀNH (vồ án) NÓI: *Ừa hay cho La-Thành !*

CA NGŨ-ĐIỂM

La-Thành sao giám án binh
Ta lược trận đả xem tổ tình
Ngày xưa nơi Gia-tỏa-sơn
Một người bắt ngũ-vương trong một giờ.

CA BÀI-TẠ

NGUƠN-KIỆT: Một thắng Hắc-Đạt bất tài.
Định-Phương vô dụng là hai.
Sao lại dễ thoát tay chạy dài ?
Quả đó có lòng làm phản.
Cùng giặc lại giám tư-thông.
Khi dễ luật pháp như không ! *Võ-đao-quân !*
Hãy vưng lệnh dẫn Quốc-công ra chém đầu.

LA-THÀNH (quì xuống) NÓI: *Trăm lạy đông-cung ngàn lạy
đông-cung, xin suy đi xét lại cho tôi nhờ.*

CA TỬ-ĐẠI-OÁN (lớp xang dài)

Đang khi tôi giao chiến với Định-Phương
..... Mươi hiệp có hơn.
Tôi đánh xuống một giã đồng chàng liền hạ mã.
Tôi quyết lại gần lấy đầu nhà gả.
Bối tôi vô ý dễ phòng bị tiền thương nơi tay tả.
Tôi ngược lên liếc xem đả quả,
Thiệt Hắc-Đạt nó lén bắn tôi bên đàng
Vây nên Tô tặc nó thoát nòng.

Không thì tử chiến tại sa-tràng.
Cúi xin nhờ thái-tử xét oan.
Cổ đầu mà tôi cùng giặc thông-gian,
Xin đông-cung ra ơn xét lại.
Nỗi oan khúc cho tàng. Đức vi thể thái-san.
..... Tôi nguyện tạc vào phế phổi tâm can.

CA KIM-TIỀN

KIẾN-THÀNH (vỗ án): Chớ xảo ngôn, mà kêu oan !

Nỗi tư-thông cùng giặc ta đã tàng.
Tội đã đáng chém đầu chớ than,
Đã bại lộ mưu gian.
Đao-võ quân ! Hạ lệnh truyền
Dẫn La-thị, ra ngoại thành
Ngỏ trăm quyết lấy đầu súc-sanh,
Cho hết loài gian-manh.

MÃ-PÁ-LƯƠNG: *Khoan !* Thần nay cúi xin điện-hạ.

Nhậm lời cầu xin tha gã một phen.
Đặng cho chàng đoái tội lập công.
Phải ra trừ Hắc-Đạt cho xong.
Nếu không dặng vậy, sẽ trừng trị tội.

KIẾN THÀNH: Nề mặt tổng binh,

Tội chết ta tha dặng, sống còn phải trị.

NGUỒN-KIỆT NÓI: Vì bởi có tổng binh xin rồi, ta tha
chàng khỏi tội chém đầu, *quân !* Lấy còn-đồng đánh bốn chục
cho mau, dặng La-thị cải chữa tội củ (quân vưng lệnh đánh La-
Thành chết đi sống lại. Hạ décor. La-Thành lẳng ra khỏi décor)

LA-XUÂN (dở dậy) NÓI: *Lai tỉnh bớ công-tử.*

CA XUÂN-NỮ

LA-THÀNH: Cả kêu trời, máu hồng chảy bởi đau nhức thay.

Bởi ngay vua thân đến nỗi này,
Hết căn răng thôi lại châu mày.

LA-XUÂN: Bởi chưng cậu chẳng nghe lời.

Nên thân thể toi bởi máu tuôn.

LA-THÀNH: Cũng mong trọn với quân-vương,

Mấy nỗi đoạn trường xui khiến bởi đau.

Thiệt-còn bốn chục quá đau,

Ruột héo gan xào trời hỡi có hay ?

La-xuân ôi ! Người khá hết lòng diu dặt.

Cho ta nương cánh tay mà lần hồi bước theo,

La - Thành đấu chiến với Tô-dĩnh -Phượng.

THƯ VIỆN QUỐC GIA VIỆT NAM
BIBLIOTHEQUE NATIONALE DU VIETNAM
NATIONAL LIBRARY OF VIETNAM

LA-XUÂN: Ngày nay tai họa bỗng gieo.

Những chốn hiểm nghèo cậu khá lánh đi.

LA-THÀNH: Tấm thân ta dầu thác chẳng tiếc gì,

Thương xả-lắc tới kỳ ngựa nghiêng.

LA-XUÂN NÓI: *Dạ thưa-cậu*: Cái việc trước cậu quên rất dễ, tin gian-vương mà đuổi kẻ công-thần. Hơi đâu mà phò chúa hôn-quân, thiệt rất uổng tấm thân lương-dũng.

LA-THÀNH NÓI: Cậu đã quyết hy sinh kiếp sống, mà đền ơn tặc đất ngọn rau. Nếu thân ta còn chịu nổi dải dầu, cũng chẳng nở lảng xao lâm ái-quốc,

QUÂN NÓI: *Dạ Tô-định-Phương* phá thành cửa trước, Hậu Hôn-Vương hãm trại phía sau. *Đông-cung* phát lệnh *tiền đây*: Vậy xin ngài ra trận cho mau, kéo giặc phá thành lâu ắt biến.

LA-THÀNH NÓI: *Chúng-tướng*! Chúng tướng tua vung lời điều khiển-theo, bốn quan xuất chiến ngoại thành. Cứu lê dân trừ đảng súc-sanh, đền nợ nước giết loài thảo khấu.

LA-XUÂN (cản lại) NÓI: *Cậu ời*! Mũi tên trước vẫn chưa lành dấu, vit đòn sau thương tích còn đau. Nay xuất chinh thân phải dải dầu, e giao chiến mạng lâm nguy hiểm.

LA-THÀNH (trợn mắt) NÓI: La-xuân chớ cằng ngăn nhiều tiếng, làm cho ta xao xuyến tâm can. *Như ta*: Nợ quốc gia nặng gánh vai mang, đạo thần-tử dầu màng lao khổ. *tương thương* mà lại.

LA-XUÂN NÓI: *Không nên đi đó cậu ời*!

LA-THÀNH (nạt lớn) NÓI: Cho mau. (La-Xuân cực chẳng đã phải đem thương mả ra đưa cho La-Thành)

LA-XUÂN NGÂM: Khuyên can cậu chẳng nhậm lời,

Rủi may phủ mặc đất trời chứng tri!

LA-THÀNH NGÂM: Khuyên đừng ngăn cản làm chi!

Trung-quân mà thác có tiếc gì tấm thân!

LA-THÀNH (lên ngựa nhưng vì mệt và đau đớn quá cho nên lên rồi lại té xuống) NÓI: *Sao mi không đỡ ta lên lại đứng đó mà ngó*? (La-Xuân cực chẳng đã phải đỡ La-Thành lên ngựa. La-Thành vừa muốn giục ngựa).

LA-XUÂN (càng đau ngựa) NÓI: *Khoan đi đã cậu ời*!

LA-THÀNH NÓI: *Ủa*! *Làm sao mà mi cứ cằng ngăn ta hoài như vậy*?

LA-XUÂN NÓI: *Dạ thưa cậu* số là!

CA TỬ-ĐẠI-OÁN (*xang vắn 1e*)

Tớ xin cậu hãy nhậm ngôn. Cậu khá dừng chơn!
Cũng bởi vì nơi chiến-tràng giao chiến.
Trót một ngày, đã trống lòng,
Cậu phải chịu long đong.
Lại thêm nỗi lòng không,
Nếu-xuất chinh cực nhọc vô cùng
..... Thương chữ gia tở xót dạ khôn cùng.
(La-Xuân vô đam một chén cơm ra)
Cậu tua dùng chút điểm tâm,
.....Nhậm lời tớ cạm phân.
Kéo tinh thần nhọc nhằn suy kém,
Ắt là : Cậu lâm nạn.
Đều nguy hiểm vương mang,
E tánh mạng khó an.

LA-THÀNH: Em xót thương cậu cảm tạ muôn ngàn.
.....Nhưng mà đời nó cậu chẳng có màng.

NGÂM: Tắm thân lao khổ nài bao,
Đói no tiểu sự cậu nào kể chi. (Quất ngựa đi vô)

LA-XUÂN NÓI: *Than ôi ! Thấy tiểu chủ có lòng trung nghĩa, báo ân vua thân có kể chi. Chắc là gian-vương nó quyết lòng mượn tay giặc giết cậu tôi, cho nên nó mới phát binh. Tướng thì tướng nhược suy còn binh thì binh đau ốm vậy thôi thì !*

NGÂM: Cơm nầy bánh nọ gói theo,
Phòng khi đỡ ngặt lúc hiểm nghèo của chủ-gia.

HẠ MÀN

MÀN THỨ BẢY

Cảnh chiến-trường

(Vén màn thấy La-Thành đi ngả tới ngả lui, vì đói mệt và đau)

LA-THÀNH NÓI: *Trời đất ôi ! Ngựa cắt vó người nhần nhó mặt, tay cầm thương lòng xót xa lòng. Bởi hai vai nặng quặng gánh hiều trung, nên muôn nỗi khổ buộc ràng thân nam-tử.*

CA HÀNH-VÂN

Gắng gượng dò lần, đau đớn trăm phần.
Nhức khắp châu thân.

Ngựa đi động dẫu, như cắt phế tâm.
Trời dọa đầy chi chút phận.
Đưa quân chúng.
Ngổ ruồi dung ra chốn đông-môn.
Báo-quốc bề bất quí sanh tồn.
Vái cùng thiên-địa, thương kẻ trung cang.
Một nắm xương tàn, ví dầu vong mạng.
Miền nước nhà dặng an tôi cũng cam.
Cái đều sanh tử, tôi ví tợ lòng hồng.
Trãi mặt phơi lòng.
Đáp nợ nhà ơn vua cho an.
E một đều thành mất nhà tan.
Sá chi no đói.
Trung quân dẫu quản lăm than.

(Vừa muốn bước vô thì La-Xuân tay cầm gói bánh in và cơm khô đứng trước đầu ngựa)

LA-XUÂN NÓI : Chủ-gia xin chậm bước, dặng dùng chút điểm tâm. Cậu hãy nên tiên bảo kỳ thân, rồi sau sẽ báo ân cho chúa (bước tới bên La-Thành nắm lấy roi ngựa)

CA VĂN THÊN-TƯỜNG

Trượng-phu biến quyền theo thời.
Nếu cứ chấp kinh, ắt thân mình lâm nạn.
Tánh mạng khó an, bởi vì vít thương.
Thêm mũi tên kia.
Chưa lành hãy còn nhức đau.
Nay xuất chinh.
Giữa vòng đạn tên xung đột tung hoành.
E vít đau cũ.
Lỡ ra cậu phải lâm nạn.

LA-THÀNH : Này La-Xuân ôi !

Người có lòng xót thương cậu giả ơn lòng.
Nhưng mà cứu binh như cứu hỏa.
Hãy nên tức tốc cấp kỳ.
Chẳng khá diên trì, đói no nào cậu có kể chi.
Quan-ãi biến nguy, giặc ngoài thành dễ khi.
Vậy nên cậu phải xuất chiến tức thì.
Ngổ giệp an Tô-tặc giặc ni.

(Vừa muốn quất ngựa liền bị La-Xuân níu áo lại)

LA-XUÂN : Cậu hãy lột lòng rồi sẽ ra đi.

CA KHÔNG-MINH TỌA-LẦU

LA-THÀNH: Bớ gả La-Xuân. Mi đừng có cản ngăn.

LA-XUÂN: Cậu khá đừng chân, ngổ dùng chút diêm tâm.

Kéo dôi lòng ra trận ắt nguy.

Hãy nghe lời tớ cản một khi.

LA-THÀNH: Ta dầu no dôi, lao-khổ quăn gì.

LA-XUÂN: Hề người tri thức, phải ở theo thì.

LA-THÀNH: Ta ngay vua dầu có thác chẳng tiếc chi.

Đừng anh hùng thị tử như qui.

LA-XUÂN: Cậu đừng chân diêm tâm ba hột.

Kéo dôi lòng ra trận không nên.

Gặp biến phải quyền. (cản)

LA-THÀNH (nổi giận đáp): Chớ trách ta sao ở độc tâm!

LA-XUÂN (té lồm cồm chờ dậy thì La-Thành đã chạy xa rồi)

NÓI: Trời đất ôi! Chũ-gia cãi lời tôi can gián, ắt phen này
tánh mạng chẳng còn. Cậu ôi! Thương chũ-gia dạ tớ héo
don. Vậy thôi thì: Ráng theo dôi cho tròn chung thủy.

NGÂM: Thấy người trang nghĩa đáng thương.

Trời sao dày dọa đoạn trường thể ni?

CA RU-CON

Công-tử đam binh ra, ắt là nguy hiểm.

Vì nôi dôi lòng.

Thêm thương tích chưa lành.

Nay lại phải chiến tranh.

Ắt cậu khó tồn sanh.

Bởi tay lũ gian-manh.

Vái lạy với cao-dày.

Xin chúng giùm cho kẻ thảo ngay.

Đặng thoát vòng nguy hiểm chông gai.

CA RU CON

Công-tử dă chẳng khứng nghe tôi.

Ắt phải nguy hiểm đó cậu ôi!

Tôi nguyên theo dôi,

Một gói cơm khô này,

Cùng mấy miếng bánh in này

Ngổ dõ lúc tai ba, dặng lót dạ chũ-gia.

Cậu ôi! Chậm chậm dợi tôi cùng,

Ngổ tớ thầy thượng lộ một khi.

Dầu mất còn thầy tớ cùng đi (vô)

LA-THÀNH (ra gặp Hắc-Đạt) NÓI: Trận trước Định-Phương đã bại tầu, chuyển này Hắc-Đạt tới nạp mình. Quyết hai tướng giao binh, thề như trăng tròn chiến (Đánh Hắc-Đạt bại tầu, Định-Phương ra đỡ thương)

CA KHÔNG-MINH TỌA-LẦU

LA-THÀNH: Bớ gả Định-Phương! Sao mi dám đỡ thương?

ĐỊNH-PHƯƠNG: Bớ tiểu-tướng họ La, chớ hại chúa ta.

HẮC-ĐẠT (trở lại): Quyết một trường huyết chiến cùng mi.
Thề một còn một mất cùng mi.

LA-THÀNH: Người đã cuốn vó, ta đã dung tình.

Sao còn tái chiến, ắt phải bỏ mình.

LOAN-KHỞI-HÙNG: (nhảy ra) Hãy coi chừng đỡ lấy thần-côn
Ngỏ báo thù ngả chúa một thương.

MÃ-KÍNH-TRUNG: Cùng mi quyết tử sanh một trận

Chẳng dung loài lặc bối súc-sanh

4 NGƯỜI ĐỒNG CA: Bớ gả La-Thành

Rán sức mà cự với chúng ta (áp đánh vùi)

HẮC-ĐẠT NÓI: *Chư-tướng! Truyền chư-tướng phủ vây,*
ngỏ tróc lai La-thị..

LA-THÀNH NÓI: *Trời đất ôi! Binh vây cùng bốn phía,*
tướng đóng thủy tám phương. Liều mình này trả nợ quân-
vương, rán sức nợ xông nơi lửa đỏ.

(đánh phá bốn cửa hết sức mà ra không khỏi)

NÓI: *Than ôi! Đã rã rời hai cánh, đều rũ liệt tứ chi.*
Mạng La-thị phải nguy, thân La-Thành ắt thất.

ĐỊNH-PHƯƠNG NÓI: *Bớ La-Thành! Nếu muốn cho toàn*
xác, thời đó phải bỏ thân. Đầu chúa ta thì vương-tước
chẳng mất phần, bằng cái mạng ắt trận trung thọ tử.

LA-THÀNH NÓI: *Chớ như ta; Anh-hùng vô hủ tử, hào-*
kiệt bất tham sanh. Hễ sống thời làm tướng thơm danh, bằng
có thác làm thần rõ tiết. Chi bằng: Chiến-tràng nguyên thoa
huyết, trận-thượng quyết gởi xương. Hết sức chuyển thần
thươn, ngỏ khai vòng huyết lộ.

(Đánh giáp vòng hơn 50 hiệp, khí lực càng thêm, hét lên một tiếng đánh Định-Phương một giã trên lưng thổ huyết chạy dài. Hắc-Đạt và Loan-khởi-Hùng Loan-khởi-Phụng thất kinh đều bị thương bại tầu).

LA-THÀNH NÓI: Bị một giã gần sa xuống ngựa, đánh ba hồi dả vôi quất lửa. Mới khoe khoang lão thuộc binh thơ, đã cuốn gió chạy quên đồ trận. Ta cũng muốn tấn binh tầy hện, nhưng ngặt vì: Đánh một ngày bụng đã đói khan, quân! Quân nhân tua vưng lĩnh bốn quan, thâu binh mã nhập thành giải giáp (vô)

MÀN THỨ TÁM

Âi Tử-kim-quang

(Vén màn thấy Kiến-Thành, Nguơn-Kiệt và Mả Bá-Lương
đứng trên mặt thành)

LA-THÀNH (về trước thành gò ngựa kêu quân) NÓI: Cả tiếng
kêu quân-sĩ, mau bằm với Đông-cung. Khá khai thừa ải-
môn, ta nhập dinh giải giáp.

KIẾN-THÀNH NÓI: *Ờ ! Té ra tiên-phuông đã về đó sao ?
Vậy hãy nghe ta hỏi nghe ?*

CA TÂY-THI

Lời ta hỏi cùng tiên-phuông,
Giáp chiến với Định-Phương.
Lẽ binh thắng bại, sao mà chẳng thấy,
Thũ cấp cửa Định-Phương,
Cùng Hắc-Đạt đứng lại.
Đặng ta có ghi công.

LA-THÀNH: Ngày nay lúc tôi xuất trận.
Giao chiến tung hoành,
Đánh gả Định-Phương, cũng gần bắt dặng.
Hay đâu thời chẳng dặng may.
Nên Hắc-Đạt núp bên đường,
Nó xông ra cứu nạn, cho Tô-lặc bôn đào.
Đánh ít hiệp rồi, hấn cũng bại binh.
Hôm nay tôi rủi thay, chỗ cánh tay này.
Cùng vilt đòn khi nọ,
Bởi vì tôi tung hoành quá sức.
Nên dẫu tên lỗ lại,
Thêm nỗi lòng không. Bụng đã đói.
Sức cũng yếu đi. Khó giao thương.
Phải thâu binh lại. Về thành ngơi nghỉ.
Ăn ba hột diêm tâm.
No bụng rồi sẽ ra. Bắt giặc cho xong.
Thần xin cúi xin Điện-hạ
Mỡ lượng hải hà, truyền lệnh cho quân
Âi-môn liền mỡ rộng.
Đặng hạ thần đàm binh vô nghĩ một giờ.

NGUƠN-KIỆT: Ngày nay ta đây lược trận. Xem dả tổ tường
Quả người đã cùng giặc tư-thông.

KIẾN-THÀNH: Ta khuyên đó đừng xảo ngôn,
Mưu dả lộ rồi. Khó bề đối gặt,

Như người quả nhiên chân thật.
Thì hãy y lời. Hễ có đầu Hắc-Đạt thì vô,

CA LƯU-THỦY-TRƯỜNG

LA-THÀNH: Bối tôi một ngày giao phong,
Cho nên đuối sức lại đói lòng.
Chịu nào kham. Nên phải thâu binh,
Quân binh nó cũng đói lòng.
Vì chưng xông trận liên-liền,
Yếu sức rồi khó bề xông tên.
Vậy nên tôi truyền thâu binh,
Đặng cho quân nghỉ mệt.
Kéo nó đà rủ liệt,
Đồng la rằng đói khan
Vậy xin tử-hoàng ra ơn,
Ngỏ cho quân nhập trại.
Đặng mà nghỉ mệt,
Tôi nguyện phải mang ơn muôn ngày.

KIẾN-THÀNH: Cái quĩ kế của người bày,
Đã lộ ra rồi.
Chớ trông mong kiếm bề đổi gặt,
Mà tính kế nội-công. Mưu đó không xong.
Mi chớ gặt uổng công,

NGUỒN-KIỆT: Nay kế sâu mưu mầu,
Ta đây đã rỏ gót đầu.
Không bị mắc cái kế này đâu,
Ta khuyên người đi-đi.
Chớ có trông vô. Mà rất uổng công phu.

LA-THÀNH: Ôi cả kêu bờ trời! Chơn tay rủ riệc tôi bời.
Đã đói muốn hết hơi. Mà chẳng cho vô,
Đặng nghỉ mệt dùng cơm.
Thương thay quân chúng đói lòng,
Giao chinh lao lực suốt ngày.
Còn chịu nổi chua cay.
Tôi hết lòng lo đền nợ vua,
Cứu nhân dân nơi nước lửa này.
Liều thân tôi khổ lao phá giặc,
Quyết diệt trừ Hắc-Đạt.
Mà gian-tặc nó chẳng xót thương.

KIẾN-THÀNH: Chớ than thõ nhiều lời
Đừng nên trách đất hờn trời,

Nếu như người lòng không gian.
Phải đi bắt ngay Hắc-Đạt,
Cùng Tô phản-tặc.
Thì dặng nhập dinh trung,

LA-THÀNH: Đại ác lũ gian-thần,
Quyết độc tâm hại thân này thát oan.

KIẾN-THÀNH NÓI: *Bớ La-Thành ! Người chớ thi kế quỷ,*
ta chẳng mắc mưu thần. Quân ! lệnh truyền xuống tam quân,
kíp trưng cung loạn-xạ (nói rồi xuống, quân đồng dạ lên một
tiếng, tên bắn xuống như mưa bắc. La-Thành múa thương đỡ vọt tên ra)

CA KIM-TIỀN

LA-THÀNH: Uã hay cho hai thằng gian-vương.
Ta xuất chinh phá giặc nơi chiến-trường,
Đã trót buổi trồng lòng cháo cơm,
Thế mà bây chẳng thương. Lại nỡ đành.
Cam tắc dạ, quyết một lòng.
Ngõ muốn hại thân này tuyết lương.
Chiến-trường gởi xương.
Lại cho tam quân loạn-xạ.
Giốc lòng nhân tâm đành bắn thác ta.
Hỡi bớ trời sao chẳng xét xa.
Lũ gian-tà mà lại thứ tha.
Bớ quân gian-tặc, sao đành nỡ dạ ?
Ghét kẻ trung-quân, giúp vua phá giặc.
Hỡi này gian-tặc (viết nỗi sức giận quá nên hộc máu).

NÓI: Hoàng-thiên đành bại ngã, địa-hậu nỡ diệt ngô.
Nay dối lòng gian-tặc chẳng cho vô. *Uã này máu ! Uã này*
máu ! Chắc là tôi phải chết. Nếu dối sức ắt thân này phải
thác. (Té ra bất tỉnh)

LA-XUÂN (chạy tới đỡ La-Thành dậy) NÓI: *Lai tỉnh bớ cậu !*
Lai tỉnh bớ cậu ! Bối cậu chẳng nghe lời tôi can gián, nên
tấm thân cậu phải chịu đọa đày. *Cậu ôi !* Khá tỉnh lai ngỏ ăn
bánh in này, rán gượng dậy dặng dùng cơm khô nọ.

LA-THÀNH (tỉnh mở mắt khóc) NÓI: Nghe nghĩa-bộc mấy
lời phân tỏ, khiến cậu đây xót dạ muôn phần. *Thiệt là :*
Thánh-nhơn nói chẳng sai : Hễ quốc-loạn thừc trung-thần,
Còn gia hần tri hiếu-tử.

LA-XUÂN NGÂM: Cậu ôi xin hãy tỉnh lần !

Dùng cơm ba hột cho tỉnh thần phục lai.

In tại

Nhà-in

Xura-Nay

La-Xuân cản đường và khuyên La-Thành dừng ra trận.

THƯ VIỆN QUỐC GIA VIỆT NAM
BIBLIOTHEQUE NATIONALE DU VIETNAM
NATIONAL LIBRARY OF VIETNAM

CA VỌNG-CỔ HOÀI-LANG

LA-THÀNH: Em có lòng thơm thảo.

Quyết theo anh cho trọn đạo tở thầy.
Bồi ta giao chiến đả một ngày.
Nên thân thể đến nỗi này.
Ta tung hoành nên dẫu đòn lại lở ra.
Cùng vít tên khi trước.
Nơi cánh tay càng đau nhức lắm thay.

LA-XUÂN: Cậu ôi ! Hãy xin gượng dậy.
Ngổ dặng dùng cơm bánh điểm tâm.
Kẻo đói lòng ắt yếu suy tinh thần.
Cậu dùng ba hột cho tỉnh lại lần.

(Đưa cơm và bánh cho La-Thành)

LA-THÀNH: Ơn này cậu biết lấy chi cân.
Nhưng bởi vì cậu đau nhức khắp châu thân.
Lại thêm xoắn xang chân tay lợ như dầm.
Bánh cơm này cậu ăn sao cho vô.
Dầu mạng qua sau có lẽ nào.
Gánh gia-đình cậu nguyện gởi trao.
Em thay qua báo hiếu mẹ già.
Vội vợ khờ cùng nay con thơ.

LA-XUÂN NÓI: *Dạ thưa cậu vả chẳng như cái đạo làm người thì : Thờ chúa phải hết ngay cùng chúa, phò thầy thì trọn nghĩa với thầy. Vậy xin cậu hãy an lòng chớ như những lời của cậu kỳ thác thì : Dầu sao đời tôi gần dạ chẳng thay, dầu vật đổi tở ghi lòng không đổi.*

NGÂM: Lòng son ghi nhớ lời vàng,
Long-đong không đổi tai nân chẳng quên.
Chủ-gia nhậm tiếng tở khuyên,
Chấp kinh cũng phải tưng quyền mới hay,
LA-THÀNH: Nghe lời cảm nghĩa lắm thay.

Ép lòng dùng đỡ cơm này điểm tâm.

(La-Thành mới ăn dặng một miếng bỗng nghe quân-sĩ la)

QUÂN-SĨ NÓI: *Đánh một ngày đói lắm ông ôi !*

LA-THÀNH (nghe kêu động lòng dể gỏi cơm xuống) NÓI: *Trời ôi ! Đau xót biết bao nhiêu : Miệng nhai cơm mà châu lụy nhỏ ròn ròn, tôi nghe khóc khiến tâm can đau cuộn cuộn.*

QUÂN-SĨ NÓI: *Đói lắm ông ôi !*

LA-THÀNH NÓI: *Ờ lẽ ra các con đói lắm há ? Vậy thôi thì : Các con hãy nghe ông dặn đây nghe : Rán giục ngựa*

ngỏ lần dò nơi chiến-địa, gương cầm thương dặng lần bước chốn sa-tràng. *Như một mình tôi ăn thì đã xong rồi. Nhưng mà : Một tôi no muôn người đói sao đang vậy thôi thì : Trăm nỗi khổ một lần chung mới phải.* (Đứng dậy đưa quân chúng đi)

CA VĂN-THIÊN-TƯỜNG

Vì lòng ngay nên hôm nay mới mắt họa tai.
Nhưng trung quân dầu lao khổ cũng không nài,
Chỉ mong cho cứu nước dặng là may.
Đâu quân bước dọa dầy.
Buồn là buồn tướng-sĩ dầy.
Lao khổ phải chịu lây,
Nơi trận trung giao chiến dả trót ngày.
Thân mệt mỏi mà lòng không cơm cháo.
Cũng vì mình mà chịu nỗi chua cay.
Giao chinh suốt ngày hôm nay. Thêm chơn tay
Rả rời tứ chi bủn rủn tằm thân này.
Cả kêu hỡi : Cao xanh sao chẳng xét cùng !

LA-XUÂN : Cái nỗi long-dong.
Sắc tài ghen nhau lao khổ khổ tránh vòng.
Tắm thân nam-lữ.
Nguy an xin chớ ngã lòng.
Cái gánh tang bồng, rất nặng nề ta phải ráng công

QUÂN-SĨ : Ngọn gió thu-phong.
Đứt ruột người lòng không.
Quyết theo chủ-tướng đến cùng.
Tử sanh cũng giữ trọn trung.

LA-THÀNH : Chốn rừng tòng lược xong.

NÓI : *Than ôi ! Ngọn thu-phong hiu-hắt, đường trêu khách tha phang. Mẹ ôi ! Mẹ quê nhà chẳng kể mộ-khan, Con đất khách lỗi bề thần-tĩnh.*

NGÂM : Lần dò qua chốn sơn-lâm,
Ngỏ đưa quân-sĩ kiếm tầm thôn-gia (vô).

HẮT-ĐẠT (và binh tướng ra) NÓI : Quã La-thị thiếu-niên anh-kiệt, thiết binh Đường tinh dũng phi thường. Ta thiếu quân khó nổi cự đương, mình ít tướng khôn bề đấu sức.

ĐỊNH-PHƯƠNG NÓI : *Dạ muôn tâu Chúa-Công ! Trong binh thư có nói rằng : Mạnh dùng sức yếu thì dùng chước, binh qui tinh chớ bất qui đa. Ta thì mưu-thần ngỏ tróc gả họ La, nó trúng kế-quỉ ắt lằm tay binh Hớn.*

NGÂM : Ví dầu muốn tróc họ La,
Dụ chàng tới Ứ-nê Hà ắt xong.

HẮT-ĐẠT NÓI: *Hay ! Hay dữ a !*

NGÂM: Rất khen thao lược của nguyên-nhung.
Mưu này Gia-Cát Tử-Phòng cũng chẳng hơn.

NÓI: Vậy thì lệnh truyền xuống tam-quân. Khá vung
lời điều khiển.

CA KIM-TIỀN

Phó tướng tua vung lời của cô-gia.
Dẫn mười muôn binh tới Ứ-nê Hà.
Phòng cung tiền dặng chờ họ La.
Sông nọ chàng sa, phải kíp truyền.
Quân loạn-xạ, khá hết linh.
Trừ La-thị chớ đừng dễ khinh.
Chẳng dễ chàng tồn sinh.

KHÔI-HÙNG, KHÔI-PHỤNG: Chúng tôi cứ xin vung lệnh.
Nê-hà đâm binh giết giặc lập công (vô).

HẮT-ĐẠT (đưa lệnh tiền): Lệnh-tiền này phiên tới nguyên-nhung
Dẫn binh hùng cùng La-thị giao phuông.
Hãy nên dụ địch, chớ đừng đánh thiệt.
Diu gả họ La, tới sông sâu nọ.
Đặng mà loạn-xạ.

ĐÌNH-PHƯƠNG NÓI: *Dạ !* ơn quân-vương đầu đội, nghĩa
dắt nước vai mang. Nguyên tử chiến sa-tràng, ngổ dền ơn
Hôn-chúa (vô)

LA-THÀNH (bước ra tay cầm thương không muốn nổi, ngựa
đi ngã xiêu ngã tó bước tới bước lui) NÓI: *Trời đất ôi ! Ai đi:*
Người mệt mỗi bước xiêu bước tó, ngựa không lương ngã
tới ngã lui. Trung quân-vương cay đắng nếm đủ mùi, báo
quốc-sự lao-dao vương lắm thứ.

CA TỬ-ĐẠI-OÁN (lốp xang dài)

Bước đi một bước một đau !

..... Ruột thắt máy châu !

Bối gian-tà ghen hiềm ghét ngổ.

Khiến trung-thần muôn phần lao khổ.

Báo-quốc hề quyết thề chẳng bỏ.

Trung-quân gấn gỏi son đỏ,

Dầu muôn đắng ngàn cay cũng chẳng có nài.

LA-XUÂN: Thấp cao một khoản dậm dài.

Trời xanh sao ghen ghét anh tài,

Nỡ dọa dày lặc loài long-dong.
Tắc thành vải có thiên-công,
Giúp kẻ trung thoát nơi hoạn-nạn,
Trong lúc tai nạn.
Kéo mắc lủ nịnh gian.
..... Rán dò lần tị tâu tầm phang.

CA BÌNH-BÁN

ĐỊNH-PHƯƠNG (nhảy ra đâm): Ủa rất may gặp gã cừu-nhân.
Quyết phen này giết đó vong thân.
Oán khi xưa ta tức tối trăm phần.
Giết dặng mi ta mới an tâm.

LA-THÀNH: Quả Định-Phương mi chẳng biết hồ người.
Trận trước đã bôn đào tẩu toi.
Sao lại còn xuất hình trận ni?
Trước ta đã dung toàn thầy mi.
Đáng lẽ mi phải mau cuốn cờ.
Cùng thâu binh dung nạp hàng thơ.
Đến nay người đã chẳng ăn-năn.
Thì đó chín tuổi ắt chàng xa chơi!

ĐỊNH-PHƯƠNG: Đường-tặc chớ nên lăm lời!
Bồi trước ta vô ý dễ phòng.
Nên mới là bị đánh roi đồng.
Rày đàm binh báo oán mới xong.

ĐỊNH-PHƯƠNG: Rửa hận quyết lòng rửa hận,
Giết quân thù mới là hả giận.
Thân thương quyết giết đũa thất phu,
Nguyện hết tâm ngỏ tua báo thù.

LA-THÀNH: Tử sanh cũng cam một dạ,
Đáp đền quốc gia tròn trung với vua.

(Đánh mới hai hiệp Định-Phương đâm bảy một thương giả thua bỏ chạy. La-Thành vừa muốn quát ngựa đuổi theo)

LA-XUÂN (cảnh lại) NÓI: *Khoan đã cậu ới!*

LA-THÀNH NÓI: *Ủa lạ! Sao con chẳng để cho cậu theo giặc lại càng làm chi?*

LA-XUÂN NÓI: *Dạ thưa cậu! Cậu chẳng nhớ trong binh-thơ có câu rằng: Giặc cùng không nên rước, người ngật bầy khá dung. Chắc Định-Phương lập kế gian-hùng, nếu mà cậu rước theo thì: Tờ e gia-chủ mắc mưu Tô-tặc.*

LA-THÀNH NÓI: Tô-định-Phương chạy đã thất sắc, binh Hôn-vương thua đã kinh hồn; cậu nói thiệt: Dầu Tô-gia nó

lập mưu khôn, thì cậu đây : Cậu đâu sợ trúng nhằm kẻ diều.

NGÂM: Vậy con tua hãy an lòng,

Dầu cho mắc kế gian hùng cậu cũng cam.

TÔ-ĐỊNH-PHƯƠNG (trở lại khích) NÓI: *Bớ này La-Thành !* Nếu mi quả một trang anh-kiệt, đánh cùng vài hiệp thử coi, bằng như mi sợ chết thì thôi, hãy đứng ải qui hàng cho kiếp.

LA-THÀNH NÓI: Người quyết lòng muốn chết, ta khó để tồn sanh. Đó dầu cho chạy tới diêm-đình, đây cũng nguyện theo cùng âm-phủ. (chạy theo đánh 2 hiệp, Định-Phương giả thua chạy nữa. La-Thành cứ rượt theo, Định-Phương chạy tới sông Ứ-nê-hà liền chạy qua cầu).

LA-THÀNH NÓI: Chắc Định-Phương tới số, nên chạy hoãn qua cầu. Vậy thì giục vó cu theo giặc lấy đầu, phen nì chắc đó không toàn mạng (Giục ngựa lên cầu vừa đi tới giữa cầu liền nghe một tiếng nổ như trời long đất lở, cái cầu gãy hai La Thành và người và ngựa đồng té xuống sông Ứ-Nê, lại bị sinh lầy nên bốn cẳng ngựa đều lút xuống).

LA-THÀNH NÓI: *Trời đất ôi !* Quả tôi đã trúng kế, thôi hết kẻ tồn sinh. Bởi ngay vua nên chiến-địa bỏ mình, vì thương nước khiến sa-tràng tâng mạng. *Mẹ ôi !* Uổng công mẹ cuu mang chín tháng, kẻ từ rày vắng dạn ngàn năm. Cũng cam lòng báo đáp quân ân, chỉ ước dạ chưa đền hiếu mẹ.

ĐỊNH-PHƯƠNG NÓI: Quả Đường-tặc nay đã trúng kế, chắc La-Thành bỏ xác Ứ-nê ; *chư-lương !* Truyền tam-quân kíp xạ tên me, đồng một lược giết trừ tiểu-bối (Quân-sĩ đồng dạ rân một tiếng, tên bắn ra như mưa bắc. La-Thành cảm thương mưa dõ vệt tên rớt xuống sông.)

LA-THÀNH NÓI ; *Trời đất ôi !* Tên bay dường mưa bắc, sùng nổ tợ sấm vang. *Trời đất ôi !* Chắc phen này ngọc nát vàng tan, ắt phải thất bối nơi loạn tiền (đang nói bỗng bị một mũi tên nơi tay tả). *Trời đất ôi !* Bị một mũi tâm kinh hồn diến, khiến tứ chi đau nhức vô hồi. *Mẹ ôi !* Mẹ gặp con nay đã hết mong rồi, *chúa-công ôi !* Tôi gặp chúa cũng không trông dạng nữa.

CA VĂN-THIÊN-TƯỜNG.

Tên ghim đau lòng vô hồi.

Thăm thiết lắm mẫu-thân ôi !

Tương phùng hết kẻ rồi.

Tan nát tấm thân tôi.
Thương vì mẹ già con côi. Với chiết-kinh.
Quê nhà đợi trông nào thấy vãn mòng.
Hề đặng trung nghĩa.
Phải cam thất hiếu với lời tình
Cái phận tu-mi.
Nghĩa tình khôn toan trung hiếu khó toàn.
Ôi đau nhức!
Máu tuôn giáp trắng hóa hồng.
N như cắt tấm lòng.
Ủ-nê-hà tánh mạng phải vong.
Nhắm mắt cần răng
Nhỏ tên thần cho xong. (ráng nhỏ tên ra)
Cúi xin thiên-địa xét cùng
Cứu người giúp nước dày công
Thoát khỏi vòng nguy hiểm long-đong.

(Ca vừa dứt liền bị Tô-định-Phương bắn một mũi tên nữa vào vai
mặt liền rớt cây thương ỡ tay ra)

LA-THÀNH NÓI: *Trời đất ôi!* Tay trái tên kia vừa mới
nhỏ, vai mặt mũi nọ bỗng liền ghim. Sông Ủ-nê xác anh-
kiệt dầu chìm, trong quốc-sử tiếng trung-thần còn lạc. *Mẹ*
ôi! Con giốc báo ơn quân-vương đến thất, nên lỗi bề đền
đáp nợ sanh-thành. Ngày nay con mạng vẫn đã đành, chỉ
thương mẹ tuổi già vô-vô!

CA HÀNH-VÂN

Cất tiếng kêu trời! Máu chảy tơi bời.
Đau nhức thấu xương!
Tên kia vừa nhỏ, mũi nọ liền vương.
Ất thân này phải tuyệt, vì ngay chúa.
Nên hôm nay ngọc nát vàng phai.
Ủ-nê-hà vui chôn hình hài.
Đê đầu cúi lạy, từ giả mẫu-thân.
Mẹ ỡ dương-trần, con về diêm-địa.
Tử biệt này ngàn thu phân ly.
Đuối hơi hết sức, khó nổi ở đời.
Vưng thừa mạng trời.
Lánh cõi trần về nơi thánh thơi.
Chốn huỳnh-tuyền đợi trẻ bớ cha ôi!
Nhứt tâm ái-quốc.
Ngay vua cho đến tận hơi. (Té xuống chết)

THƯ VIỆN QUỐC GIA VIỆT NAM
BIBLIOTHEQUE NATIONALE DU VIETNAM
NATIONAL LIBRARY OF VIETNAM

La-Thành xa xuống Ứ-nê-hà, phục binh của Tô-định-Phương áp ra loạn xạ.

(Vì không có ngựa nên để La-Thành đứng dưới nước. Xin miềng nghh).

ĐÌNH-PHƯƠNG NÓI: *Hay a ! La-Thành đã bỏ mạng
Ủ-nê, chúng-tướng, truyền chúng tướng phản hồi dinh nội.*
(Tô-định-Phương đem binh về).

LA-XUÂN (Chạy ra bộ giôn giác có ý kiếm La-Thành) NÓI :
*Không biết gia-chủ tôi rước theo Tô-lặc ngã nào mà tôi
chẳng thấy tăm hơi, cũng lạ này ! Việc hung kiết nhược
hà, khiến lòng này nghi ngại, giữ này ?* (Ngó xuống sông thấy
xác La-Thành thì hoảng kinh la lớn) *Bớ công tử ! Bớ công tử !
Bớ ! Trời đất ôi ! Té ra Tô tặc nó đã bắn thác cậu tôi
rồi còn gì ở đâu.* (lội xuống sông ôm thầy La-Thành khóc) *Trời
đất ôi ! Đất bằng thành biển máu, trời lặn bỗng sấm vang.
Cậu ôi ! Bối chẳng nghe lời tớ khuyên can, nên đến nỗi
bình tan gương bể. Cậu ôi ! Mười-tám tuổi anh-hùng cái
thể, một phút đành chôn lấp Ủ-nê. Con khấn linh hồn cậu
sống thời khôn thác thời thiên ! Hồn trung-quân vì có cách
trở sơn-khê, thì, phách ái-quốc cũng xin về cố-ly.*

CA VỌNG-GỖ HOÀI-LANG

Tang diền biển chi ra thương hải.
Khiến nên ngọc nát châu tan.
Cậu ôi ! Tắm thân ngàn vàng,
Cậu nữ nào dám bỏ chốn chiến-tràng.
Từ đây thân tôi phải lữ làng,
Miền âm-cảnh dương-trần cách phang.
Ủ-nê-hà là mồ anh-tuấn.
Thấy cảnh tình như cắt ruột gan.
Nỗi mẹ già với con thơ đại,
Cùng vợ khờ cậu bỏ lại nào an.
Nhìn thi-hải lệ tuông đôi hàng.
Vây thi quảng dỡ lại bên đàng,
Sơn-đông-thành xa cách quang-san.
Tôi có một mình phò linh-cữu nào kham.

(Ca tới đây thì ôm thầy La-Thành đem lên bờ).

Vậy bớ ai là khách qua đàng !
Làm phước dùm láng thi thề cho an.

(Hai ông Tiều đi đốn củi tới đó thấy cảnh tình của La-Xuân như
vậy thì động lòng nên bước tới).

TIỀU-PHU: Thấy nghĩa bọc lâm nàn,
Xót thương thầy luyến những khóc than.

Vậy thôi thi : Ta ra tay cứu khách đoạn tràng.
Dầu trăm ngàn lao khổ ta cũng cam.

TIÊU-PHU NÓI: *Này gã kia ! Lời hai ta hỏi thiệt, người một tiếng phân ngay. Vì bởi sao chủ đó đến nỗi này, tua nói rõ ta đây nguyên tể độ.*

LA-XUÂN NÓI: *Dạ thưa cùng lão-trượng: như chủ-gia lồi đây: Cũng bởi vì lăm cứu-quốc nên sống đành cô khổ, quá ngay vua khiến chết chịu đoạ đây. Ấy cũng bởi tại hai thằng gian-vương Nguơn-Kiệt, Kiến-Thành. Nó bắt chủ-gia giao chiến cả một ngày, phần thì đói, phần thì mệt lại thêm: Bị loạn tiền nên bỏ thầy nơi chiến-địa: Vây thôi thì:*

NGÂM: *Cúi xin lão-bà rộng thương!
Phò giùm xác chủ lên đường về quê.*

TIÊU-PHU: *Nhìn xem cảnh tượng nào-nề,
Ra ơn làm phước cho vẹn bề nghĩa nhơn.*
(Ba người đồng khiên xác La-Thành đi).

CA LONG-HỒ-HỘI

*Cùng xin cùng, chừ đồng-bang.
Với khán-quan, hãy tha thứ.
Bởi vì tuồng nì, phân lăm nhiều đoạn.
Vãng tạm từ đây, thứ tuồng sau.
Sẽ nối liền theo, cho đến hồi.
Kĩnh-Đức giả điên, và Đường-vương.
Cùng quân-sư thỉnh chừ công-thần.*

VÃNG

Quý vị muốn biết La-Xuân đem xác La-Thành về Sơn-đông và Đường Thế-Dân ra khỏi ngục đi rước chừ-lượng thể nào, xin xem tiếp cuốn « HUẤC-TRÌ GIẢ ĐIÊN » thì rõ.

In tại nhà in XƯA-NAY, Ng.-háo-Vĩnh,
60-64 Boulevard Bonard, Saigon.

*Nếu muốn xem rõ truyện
Nhạc-Phi, phải nài cho được
bộ NHẠC-PHI của Nhà-In XƯA-NAY
xuất bản, dịch đủ hơn, đã in xong
toàn bộ 27 cuốn, dài trên 1100 trang
văn hay và dăng dị, giấy tốt, chữ rõ,
hình màu cực đẹp, bìa cứng.*

*Các bộ truyện NHẠC-PHI khác chỉ có
600 hay là 800 trang mà thôi.*

Tôi là Annam

Tôi chỉ mua Savon

của hãng Annam

bán mà dùng.

Savon trắng

HIỆU MẶT TRỜI MỘC

và Savon đen

HIỆU CON RỒNG

của hãng Annam Háovinh Côngty là
tốt nhất, cứng nhất, ngời nhất, bọt
nhiều, lâu tiêu, giặt không mục đồ